

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

«Μωσῆς κατενόησεν ἐν βάτῳ τό μέγα μυστήριον τοῦ τόκου σου»
(Ι. Ν. Εὐαγγελιστρίας πόλεως Χίου)

Τεύχος 65ον ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2022

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ

ΧΙΟΣ

Ἐγκαίνια Παλαιοχριστιανικῆς Βασιλικῆς
Ἀγ. Ἰσιδώρου (14.08.22).

Θεία Λειτουργία ἐπὶ τοῦ Ἐπιταφίου, τὸν ὁποῖον μετέφεραν
οἱ Ἀγιοπαρασκευοῦσοι Κρήνης Μ. Ἀσίας πρὸ 100 ἐτῶν (26.07.22).

ΛΟΓΟΣ ΕΓΚΑΙΝΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΑΓ. ΙΣΙΔΩΡΟΥ

Του Σεβ. Μητροπολίτου
Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών
κ. Μάρκου

Πόσες γενιές περίμεναν έτούτη τη στιγμή
Πόσα του βίου βάσανα και πόσοι στεναγμοί
Και φλόγα πάλι θά ύψωθῇ οὐράνια...Βιβλική
Φῶς νά γιομίση ό τάφος σου, μέσ'στη Βασιλική
(Κ. Χαλιορής)

Μετά από δέκα ἔξ (16) αἰῶνας, ἀνέτειλε φαεσφόρος ἡ ἡμέρα «ἦν ἐποίησεν ό Κύριος, ἵνα ἀγαλλιασώμεθα και εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ». Κλητή και ἁγία ἡμέρα, ἡμέρα Κυρίου και συγχρόνως προεόρτιος τῆς κοιμήσεως και τῆς εἰς οὐρανούς μεταστάσεως τῆς ἐμψύχου Θεοῦ κιβωτοῦ, τῆς Θεοτόκου και Μητρός του Φῶς.

Και κατά τήν ἡμέραν αὐτήν, μετά από δεκά ἔξ (16) αἰῶνας, ἀξιούμεθα νά ἱστάμεθα εἰς τήν φλεγομένην και μή καιομένην βάτον του Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ τῆς παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς του διά του τιμίου αὐτοῦ αἵματος πρώτου ἐμποτίσαντος τήν χιακήν γῆν Ἀγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Ἰσιδώρου.

Σήμερον τά ἄνω τοῖς κάτω συνεορτάζει, διότι ἡξιώθημεν νά εὐρισκώμεθα ἐντός του ἀποκατασταθέντος εἰς τήν ἀρχιτεκτονικήν στολήν τήν πρώτην θεοτεύκτου τούτου ἱεροῦ μνημείου, ὅπερ ἀπετέλει ἐπί αἰῶνας οἰκουμενικόν ἱερόν προσκύνημα τῶν φιλαγίων Χριστιανῶν, τῶν ἐγγύς και τῶν μακράν.

Σήμερον τά κάτω τοῖς ἄνω συνομιλεῖ, διότι ἡξιώθημεν νά προσορμιζώμεθα εἰς τόν εὐδιον τουτον λιμένα του διά θαλάσσης ἀφικθέντος εἰς τήν Χίον ἐκ τῆς Ἐκκλησίας του Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου Αἰγυπτιώτου μεγαλομάρτυρος, οὗτινος ό ἀγιοδόχος τάφος λιμῆν οὐράνιος τυγχάνει κατά τόν Χρυσοστομικόν λόγον: «Μαρτύρων θῆκαι οὐδέν ἄλλο εἰσίν ἢ λιμένες ἀσφαλεῖς... Καθάπερ οἱ λιμένες ὑποδεχόμενοι τά πλοῖα πολλοῖς κύμασι περιαντληθέντα ἐν ἀσφαλείᾳ καθιστῶσι, οὕτω δῆ και τῶν

μαρτύρων αἱ θῆκαι ὑποδεξάμεναι, τὰς ἡμετέρας ψυχὰς βιωτικοῖς πράγμασι περιαντλουμένας ἐν πολλῇ καθιστῶσι γαλήνη καὶ ἀσφαλεία».

Σήμερον λαμπαδοφεγγεῖ πᾶσα ἡ κτίσις ἄνωθεν, διότι ἡξιώθημεν νὰ καθιερώνωμεν τό ἱερόν θυσιαστήριον, τόν μεθ' ἡμῶν ὄντα πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος φρικτόν Γολγοθᾶ τοῦ θύοντος καὶ θυομένου, τοῦ προσφέροντος καὶ προσφερομένου, τοῦ ἀσπίλου καὶ ἀμώμου ἀμνοῦ εἰς τόν Ἱερόν Ναόν τῶν μέσων τοῦ πέμπτου (5^{ου}) μ.Χ. αἰῶνος τοῦ Πρωτομάρτυρος καὶ Πολιούχου τῆς Χίου, ὅστις ταῖς πρὸς τόν Κτίστην εὐχαῖς του ἐχαρίτωσεν τό ἀποστάζον δάκρυ ἐκ τῶν μαστιχοφόρων σχίνων τῆς Χίου, τό ὁποῖο καὶ νῦν κατευθύνεται ὡς θυμίαμα εὐῶδες πρὸ τοῦ ἐπὶ θρόνου δόξης τῶν Χερουβεὶμ ἐπαναπαυομένου ἐσφαγμένου ἀρνίου, ἥτοι τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ Μεγάλου, τοῦ διεληλυθότος τοὺς οὐρανούς.

Ἐμπλεοὶ τῶν πνευματοφόρων αὐτῶν αἰσθημάτων, ἅτινα ῥεῖ εἰς πάντας ἄρμούς, εἰς νεφρούς, εἰς καρδίαν εἰσῆλθομεν εἰς τὴν παλαιάφατον αὐτὴν βασιλικήν. Ὁ ὅρος «Βασιλική» ἀποτελεῖ μετάφρασιν τοῦ λατινικοῦ basilica, ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ οὐσιαστικοῦ porticus, δηλονότι στοά, πύλη, ναός. Ἀλλὰ καὶ τό λατινικόν basilicus εἶναι μετάφρασις τοῦ ἑλληνικοῦ ἐπιθέτου «βασιλική», ὡς βασιλείος στοά, βασιλική ἐκκλησία. Εἰς τὴν Χριστιανικὴν λατρείαν ὁ ὅρος συνεδέθη μέ τόν Βασιλέα Χριστόν. Ὁ χώρος ἐντός τοῦ ὁποίου λατρεύεται ὁ Χριστός, ὡς «ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων» ὠνομάσθη Βασιλική ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ Ναοῦ-Ἐκκλησίας ὡς λατρευτικοῦ χώρου.

Ἡ παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ τοῦ Ἀγίου Ἰσιδώρου, ἐκ τῶν μνημονευομένων εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν ξενόγλωσσον βιβλιογραφίαν, ὡς Ἱερός Ναός «εἰ καὶ ἐξ ὑλῶν συγκείμενος ἐστίν, ἀλλ' οὖν ὑπερκόσμιον ἔχει χάριν». Εἶναι τό ὁρατόν σημεῖον, σύμβολον, ἐκείνου τό ὁποῖον δέν δύνανται νὰ θεωρήσωσιν ἀνθρώπινοι ὀφθαλμοί. Ἡ μυστικὴ σημασία τοῦ Ναοῦ ἀποκαλύπτεται μόνον εἰς τοὺς μεμνημένους. Ὁ Ναός ἀποτελεῖ λιθίνην ἀλληγορίαν τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἄνευ τῆς Θείας Εὐχαριστίας δέν νοεῖται Ναός. Ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι μία εἰκὼν, ἀντίτυπον τῆς ἐν οὐρανῷ τελουμένης Λειτουργίας. Ὁ Ἱερός Ναός εἶναι τό σύμβολον, τό ἀντίτυπον καὶ ἡ ἐπίγειος εἰκὼν τοῦ νοητοῦ οὐρανίου χώρου, εἰς τόν ὁποῖον, πρὸ τοῦ θρόνου τῆς Τρισηλίου Θεότητος, τελεῖται ὑπὸ τῶν ἀγγέλων ἡ Θεία Λειτουργία. Ὁ Ναός συμβολίζει ὅλον τόν κόσμον: ἡ στέγη τόν οὐρανόν, τό δάπεδον τὴν γῆν. Εἶναι ὁ μικρόκοσμος ὁ συμβολίζων τὰ ὁρατά καὶ τὰ ἀόρατα. Ὁ Ναός δημιουργεῖ τὴν συνδείδισιν τῆς εἰσόδου καὶ παρουσίας τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἱστορίαν «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν

ἐν ἡμῖν», τοῦ γεγονότος τῆς ἐνανθρωπίσεως. Εἰς αὐτόν «γῆν οὐρανῶσωμεν», ἐν αὐτῷ χαράζεται πορεία πρὸς τὰ ἄνω, «ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας».

Ὁ Ναός ἐκφράζει τὴν ἐνότητα τοῦ ὑπερβατικοῦ καὶ τοῦ ἐνδοκοσμικοῦ. Ὁ ἐν τῷ ναῷ λατρεύων δὲν περικλείεται ἀπὸ ὅρια, σύνορα, ἀλλὰ περιβάλλεται ἀπὸ γεγονότα μέ ἀπέραντον βάθος. Ὁ Ναός εἰς τὴν ἐνότητα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς δομῆς καὶ εἰκονογραφήσεως δὲν τελεῖ εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐκτὸς αὐτοῦ φύσιν, ἀλλὰ ἀποτελεῖ τὴν μεταμόρφωσιν, τὴν «θέωσιν» αὐτῆς.

Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶναι ὁ Ναός ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος συνιστᾷ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἐκεῖνη, ἡ ὁποία συνιστᾷ τὸν ναόν· «οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν οἰκεῖ;.. ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιος ἐστίν, οἵτινες ἐστε ὑμεῖς». Θεοεδρικαὶ ἀντιλήψεις ἀντίστοιχοι πρὸς ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας ἀπαντᾷ ὁ θρησκευοδότης εἰς τὰ κατὰ μᾶλλον ἢ ἥττον πρωτόγονα θρησκευόμενα, εἶναι ἀλλότριοι πρὸς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὅποια κατανοεῖται καὶ ἐρμηνεύεται ὡς ὀρθοδοξία. Δι' ἡμᾶς ὁ ναὸς ὡς ἐνδοκοσμικὸν σύμβολον ἀνάγει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐπέκεινα αὐτοῦ ὑπερβατικὴν «Πραγματικότητα», τῆς ὁποίας τοῦτο μετέχει. Ὅταν τὸ τοῦ κόσμου θεωρῆται ὡς δημιουργία, ἀνάγει εἰς τὸν Δημιουργόν. Ὅταν τὸ τοῦ κόσμου θεωρῆται ὡς χάρισμα, τότε ἀνάγει εἰς τὸν Ἐνεργοῦντα τὴν Χάριν. Ἡ ἀναγωγή αὕτη συνιστᾷ τὴν ἐλπίδα τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Ὅθεν ὑμνοῦμεν, εὐλογοῦμεν, εὐχαριστοῦμεν τὸν **μόνον** Δοτῆρα καὶ Εὐεργέτην τῆς σημερινῆς ἀνεκλαλήτου ἐλπίδος καὶ χαρᾶς. Τὸν ἐκ τοῦ μῆ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγόντα τὰ σύμπαντα, τὸν ἀριστοτέχνην καὶ Δημιουργόν, τὸν Πατέρα, τὸν Υἱόν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὴν Τρισήμερον Θεότητα.

Εὐχαριστοῦμεν, ὅμως, καὶ τὰ σκεύη τῆς ἐκλογῆς τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, τὰ ἐργαλεῖα τῆς σοφίας, τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀγάπης Του, δι' ὧν Ἐκεῖνος **μόνος** ἐτελειούργησε τὸ ἀπολαμβανόμενον σήμερον σεπτὸν καὶ ἅγιον ἀριστοτέχνημα, ἥτοι:

1. Τούς ἀπὸ τοῦ ἔτους 2016 ἕως καὶ σήμερον Ὑπουργούς Πολιτισμοῦ κ. Ἀριστείδην Μπαλτάν κ. Λυδῖαν Κονιόρδου, κ. Μυρσίνην Ζορμπᾶ καὶ τὴν Χίαν κόρη, Ἀρχαιολόγον κ. Στυλιανὴν Μενδώνη
2. Τούς ἀπὸ τοῦ ἔτους 2016 ἕως καὶ σήμερον Περιφερειάρχας Βορείου Αἰγαίου κ. Χριστιάναν Καλογήρου καὶ κ. Κωνσταντῖνον Μουντζούρη
3. Τὸν Εὐεργέτην συμπολίτην ἡμῶν κ. Νικόλαον Βαφειάν, χορηγὸν δαψιλῶς τῆς ἀπαρατήτου τεχνικῆς ἐκθέσεως

4. Τούς φιλοπόνως καί εὐσεβῶς κοπιάσαντας εἰς τὰς ἐργασίας κυρίους Στέφανον Κωτατὴν, Ἰωάννην Θεριουδάκην, Τριαντάφυλλον Δανδάλην, Δημήτριον Κρόκον, Κωνσταντῖνον Κρόκον, Σταῦρον Ντίλην, Δημήτριον Πλυτᾶν, ὡς καί τήν κ. Καλλιόπην Πιππίδου καί τόν κ. Εὐστράτιον Κατσάλαν.

5. Τούς περιοίκους τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, καί τούς προγόνους των, οἱ ὅποιοι τὰς τελευταίας δεκαετίας ἐνηγκαλίσθησαν τόν ἡγιασμένον χώρον, τόν ἐφύλαξαν ὡς ὁ ἀπαστράπτων Ἄγγελος τό κενόν μνημεῖον καί τόν παραδίδουν σήμερον εἰς οἰκουμενικὴν προσκύνησιν, ὡς ἦτο κατὰ τούς 15 πρώτους αἰῶνας τῆς παρουσίας του καί

6. Τὴν πάλαι ποτε συμφοιτήτριαν καί εἶτα συνάδελφον, τὴν ἐν ἀγαστῇ φιλάγιῳ, ἀλλὰ καί ἐπιστημονικῇ συνεργασίᾳ ἐκπληρώσασαν τόν ὀλοκάρδιον εὐσεβῆ πόθον τῆς καρδίας τοῦ ἁμαρτωλῶν πρώτου, καί ἀναξίου καί ἀχρείου δούλου τοῦ Κυρίου, τοῦ κατὰ τόν Παύλειον λόγον ἐκτρώματος, τοῦ τοπικοῦ Ποιμενάρχου, τὴν ἐν ὑποδειγματικῷ τρόπῳ διὰ πᾶσαν συνεργασίαν φορέων μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐργασαμένην διὰ τὴν ἐν τῷ συνόλῳ τῆς παρουσιασθεῖσαν χριστοφίλητον εἰκόνα τοῦ ἀποτελέσματος, Προϊσταμένην τῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων Χίου Ἑλλογιμωτάτην κ. Ὀλγαν Βάσση, μετὰ τῶν συνεργατῶν αὐτῆς. «Δῶη Κύριος κατὰ τὴν καρδίαν τῆς καί πᾶσαν τὴν βουλήν τῆς πληρῶσαι».

Καί αὐθις στρεφόμεθα πρὸς τόν ἐμπνευστήν, τόν σχεδιαστήν, τόν τεχνίτην, τόν οἰκοδόμον καί τόν συντηρητήν τοῦ ἔργου Τριτάγιον Θεόν καί ἀναφώνομεν:

Δόξα

τῇ Ἀγίᾳ καὶ Ὁμοουσίῳ

καὶ Ζωοποιῷ καὶ Ἀδιαιρέτῳ Τριάδι,

πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ

καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων!

Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν!

Ἀμήν, Ἀμήν, Ἀμήν!

Χαιρετισμός

του Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρών καί Οίνουσσών

κ. Μάρκου

διά τās ἐργασίας τῆς

ΟΜΗΡΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

(Χίος, Ιούλιος 2022).

Ἐλάχιστα κείμενα εἶναι τόσον κλασσικά, ὅσον τὰ ὁμηρικά ἔπη. Ἀπό τήν στιγμὴν τῆς συνθέσεώς των, δέν ἔπαυσαν νά θεωροῦνται πρότυπον ποιητικοῦ λόγου, δέν ἔπαυσαν νά γοητεύουν ἀκροατάς, ἔγιναν κτῆμα τῆς κοινῆς μνήμης τῶν πεπαιδευμένων ἀνθρώπων καί γενεαί γενεῶν μελετοῦν, τέρπονται, διδάσκονται, ἐμπνέονται καί ἀντλοῦν θέματα διά τήν λογοτεχνίαν καί τās ἄλλας καλὰς τέχνας.

Καθ' ὅλην τήν περίοδον τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος τὰ ὁμηρικά ἔπη ἐχρησίμευον ὡς βασικόν μορφωτικόν κείμενον (W. Jaeger, *Paideia, Berlin und Leipzig* 1963, 63: *Homer als Erzieher*).

Αὐτό ὀφείλεται εἰς τήν λογοτεχνικήν, τήν αἰσθητικήν, ἀξίαν των, ἀλλά καί εἰς τό ὑψηλόν ἐπίπεδον τοῦ ὅλου πολιτισμοῦ, τόν ὁποῖον ἐκφράζουν. Πλεῖστα δείγματα ἐξευγενισμένων ἠθῶν καί ψυχικῆς ἀνωτερότητος περιέχονται εἰς τὰ ἔπη, ὡς ἡ ἱερότης τοῦ δεσμοῦ τῆς φιλίας (Ζ 119-236), ἡ ἐπέμβασις τῶν ἡγήτορων τῶν Ἀχαιῶν πρὸς διακοπὴν τοῦ ἀγῶνος, ὅταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πολεμιστάς ἐτραυματίσθη σοβαρῶς (Ψ 822-825), ὁ σεβασμός πρὸς τοὺς νεκρούς (Ω 469-672), ἡ τιμητικὴ θέσις τῶν γυναικῶν (η 53-77, ζ 15 κ.έ., τ 53-68, Ζ 323), ἡ νοσταλγία τῆς εἰρήνης (ι 2-11) κ.ἄ.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἀπεστήθιζαν τόν Ὅμηρον, διότι ἐπίστευον ὅτι «Ὅμηρος... βελτίους... ποιεῖ» (Ἀριστοτέλους, *Περὶ Ποιητικῆς*, 1448 α). Ἀργότερον ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος «κατέσπειρεν τήν Ἀσίαν Ἑλληνικοῖς τέλεσιν... καί Ὅμηρος ἦν ἀνάγνωσμα» (Πλούταρχος, *Περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης*, 5, 3 - 5. Δίων Χρυσόστομος, 36, 9. R. Cohen, *La Grece et l' hellenisation du monde antique*, Paris 1939). Ὁ Ὅμηρος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐκπρόσωπος τῆς ἐλληνικῆς λογοτεχνίας καί κατὰ τήν ἐποχὴν τῶν Πτολεμαίων. Ἐπὶ παπύρων καί πινακίων ξυλίνων εὕρισκομεν ἀσκήσεις ἐπὶ ὁμηρικῶν στίχων.

Αλλά καί εἰς τὴν Ρώμην ὁ ἔχων ἀξιώσεις νά καλῇται πεπαιδευμένος ἔπρεπε νά γνωρίζῃ ὁμηρικούς στίχους. Ἀπὸ τὰ παλαιότερα βιβλία τῶν Ρωμαίων εἶναι ἡ μετάφρασις τῆς Ὀδύσσειας εἰς σατούρνιον στίχον.

Ἡ ἐκτίμησις ὅτι ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ σοφία εἶναι «χρήσιμη πρὸς θεοσέβειαν προπαιδεῖα» (Κλήμης Ἀλεξανδρεὺς, Στρωματεῖς I, 5, P.G 8, 717), εἶναι «γυμνάσιον» τῆς ψυχῆς διὰ τὴν βαθυτέραν διείσδυσιν εἰς τὴν θεῖαν σοφίαν, κατέστησεν τὸν Ὅμηρον κυρίως σχολικόν συγγραφέα τῶν Βυζαντινῶν. Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος συνιστᾷ εἰς τοὺς μαθητάς νά μελετοῦν «βίβλους ποιητῶν (P.G. 37, 1579)». Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀναφωνεῖ «καί σου, ὦ Ὅμηρε, τεθαύμακα τὰ ποιήματα» (P.G. 8, 108). Ὁ Μέγας Βασίλειος συνιστᾷ εἰς τοὺς νέους τὴν μελέτην τοῦ Ὁμήρου: «πᾶσα μὲν ἡ ποίησις τῷ Ὁμήρῳ ἀρετῆς ἐστὶν ἔπαινος» (Πρὸς τοὺς νέους ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων, V 26). Ὁ Ἅγιος Εὐστάθιος Θεσσαλονίκης διαπιστώνει ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ Ὁμήρου «μύρια καλὰ εἰς βίον χρήσιμα». (Παρεκβολαί, 2, 25). Τὰ «μύρια καλὰ» ἀναπτύσσει ὁ ἴδιος ἅγιος καὶ σοφός Ἱεράρχης: «αὐτὴ δέ καλοῦ παντός ἐστὶν Ἰλίας... γέμουσα δέ μυρίων... καλῶν, φιλοσοφίας, ῥητορείας, στρατηγικῆς εὐτεχνίας, διδασκαλίας τῆς περὶ ἠθικῶν ἀρετῶν, τεχνῶν ὅλως παντοίων καὶ ἐπιστημῶν». (Παρεκβολαί 1, 22 κ.έ.).

Καί μετὰ ταῦτα γενεαὶ ἀνθρώπων κύπτουν ἐπὶ τῶν ὁμηρικῶν κειμένων βλέποντες αὐτὰ ἀπὸ νέαν σκοπίαν, μέ ἄλλην διάθεσιν, μέ τὸ θησαύρισμα τῆς νέας πείρας.

Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ πλαισίου συγχαίρομεν τὴν Ἑλλογιμωτάτην κ. Μαρίαν-Ἐλευθερίαν Γιατράκου καὶ διὰ τὰς ἐφετεινὰς ἐργασίας τῆς Ὁμηρικῆς Ἀκαδημίας, τὰς ὁποίας ἐπευλογοῦμεν πατρικῶς, ἐπικαλούμενοι τὸν φωτισμόν τῶν συνέδρων ὑπὸ τοῦ ἀκτιστοσυμπλαστουργοσυνθρόνου (Ιαμβικαὶ Καταβασίαι Πεντηκοστῆς) Ἀγίου Πνεύματος, καὶ ὑπενθυμίζοντες τὸν ἀξιοματικόν λόγον τοῦ Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου «Ὅμηρος δέ καὶ πρῶτος καὶ μέσος καὶ ὕστατος παντὶ παιδί καὶ ἀνδρὶ καὶ γέροντι, τοσοῦτον ἀφ' αὐτοῦ διδούς ὅσον ἕκαστος δύναται λαβεῖν» (Λόγος 18, Περί λόγου ἀσκήσεως, 8).

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν
† Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν
Μᾶρκος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις : Ιωάννου Γενναδίου 14 – 115 21, Αθήναι

Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 4008

Αριθ.

Αθήνα, 25 Αυγούστου 2022

Διεκπ. 1586

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3062

Πρός

τό Χριστεπώννυμο Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Περί προστασίας τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καί ἀποφυγῆς τῶν ἀμβλώσεων»

Ἀγαπητοί μας χριστιανοί, τέκνα τοῦ Θεοῦ ἀγαπημένα,

Ἡ ἐορτὴ τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου, ἡ πρώτη μεγάλη ἐορτὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, σηματοδοτεῖ τὴν ἀπαρχὴ τῆς θείας οἰκονομίας, δηλαδὴ τοῦ θεϊκοῦ σχεδίου τῆς σωτηρίας μας. Οἱ πιστοὶ τιμοῦμε τὴ γέννηση τῆς Παναγίας Μητέρας τοῦ Κυρίου μας, ὕστερα ἀπὸ τὴ θαυμαστὴ σύλληψή Της ἀπὸ τῆ θεοπρομήτορα Ἄννα, τὴ γηραιά μητέρα της.

Ἡ Ἐκκλησία μας, ἐνῶ τιμᾷ τή μνήμη τῶν Ἀγίων μας κατά τήν ἡμέρα τῆς κοιμήσεως ἢ τοῦ μαρτυρίου τους, στόν Κύριο καί Σωτῆρα μας Χριστό, στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο καί στόν Τίμιο Πρόδρομο τιμᾷ καί ἐορτάζει καί τίς ἡμέρες τῆς γεννήσεως, ἀλλά καί τῆς συλλήψεώς τους, θεωρῶντας τά γεγονότα αὐτά ὡς ἰδιαίτερος σημαντικά γιά τή σωτηρία μας, ἔχοντας ἄμεση σχέση μέ τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ.

Μεταξύ λοιπόν τῶν ἄλλων θεολογικῶν ἀληθειῶν, ἡ ἐορτή αὕτη φέρνει στήν ἐπιφάνεια καί μεγάλες ἀλήθειες γιά τήν ἀνθρώπινη ταυτότητα καί ὕπαρξη· ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου ὡς ψυχοσωματικῆς ὀντότητος ἀρχίζει μέ τό θαῦμα τῆς γονιμοποίησης, μέ τή σύλληψη — «ἐξ ἄκρας συλλήψεως», ὅπως λέμε στή θεολογική γλῶσσα —, δηλαδή ἀπό τή στιγμή πού ἀρχίζει καί ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ὕλικου σώματος.

Τό ἔμβρυο εἶναι τέλειος ἄνθρωπος κατά τήν ταυτότητα, ὁ ὁποῖος ἐξελίσσεται καί ἀναπτύσσεται κατά τή διάρκεια τῆς ἐγκυμοσύνης στά μητρικά σπλάγχνα, προσδοκῶντας τή γέννηση, γιά νά συνεχίσει τήν ἀνάπτυξη κατά τή βιολογική πορεία του, μετά δέ καί τόν βιολογικό θάνατο, νά μεταβεῖ στήν αἰώνια Ὄντως Ζωή, ἀναμένοντας τήν κοινή Ἀνάσταση.

Ὁ ἄνθρωπος δέν πεθαίνει ὅταν σταματᾷ ἡ ἀναπνοή του οὔτε ὅταν παύει νά χτυπᾷ ἡ καρδιά του. Ὁ ἄνθρωπος συνεχίζει. Οὔτε πάλι γεννιέται ὅταν ἀρχίζει ἡ πρώτη του ἀναπνοή μέ τόν τοκετό. Ἐχει ἤδη ξεκινήσει τό ταξίδι του ἀπό τή στιγμή τῆς σύλληψής του. Ἡ ἀρχή τῆς ὕπαρξής του, ἡ ἀπόκτηση τῆς ἱερῆς ταυτότητάς του, ἡ δημιουργία τοῦ προσώπου του, μάλιστα «κατ' εἰκόνα Θεοῦ», ταυτίζεται μέ αὐτήν τή μοναδική στιγμή· τότε δημιουργεῖται «ὑπό τοῦ Κυρίου ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τό εἶναι», τότε μεταβαίνει ἀπό τήν ἀνυπαρξία στήν ὕπαρξη, τότε ἀποκτᾷ τήν οὐσία τῆς ἀξίας του. Καί ἀπό τότε τοῦ ὀφείλουμε τόν σεβασμό καί τήν προστασία μας. Ἰδίως τότε πού δέν φαίνεται, πού δέν ἔχει φωνή οὔτε δύναμη, ἔχει ὅμως ζωή, ὕπαρξη καί, ἄρα, ἀξία. Πρὸς ἐπίρρωση τούτων ἀρκεῖ νά ἀναλογισθοῦμε ὅτι σύμφωνα μέ τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι τέλειος Θεός καί τέλειος ἄνθρωπος· καί στό Θαβώρ μεταμορφούμενος ἐν δόξῃ, καί ὡς βρέφος κενούμενος στή Βηθλεέμ, ἀλλά καί ὡς ἔμβρυο σαρκούμενος στή Ναζαρέτ!

Δυστυχῶς, ὅμως, στίς μέρες μας ὑπάρχουν ἐπιστημονικές δῆθεν θεωρήσεις πού ἀμφισβητοῦν αὐτήν τήν ἀξία τοῦ ἐμβρύου, ὑπάρχουν κοινωνικές ἀντιλήψεις πού τό ἐγκαταλείπουν ἀπροστάτευτο, στερῶντας του τό προνόμιο τῆς ζωῆς, ὑπάρχει νομολογία πού θωρακίζει νομικά τίς ἐκτρώσεις, ἀλλά ὄχι καί τό δικαίωμα τοῦ ἐμβρύου στή ζωή, δικαιολογῶντας ἔτσι τήν ἀνθρώπινη ἀγριότητα.

Καί φθάσαμε στό σημείο ό έτήσιος άριθμός τών δηλωμένων έκτρώσεων παγκοσμίως νά ξεπερνά τά 50 έκατομμύρια, νά πλησιάζει αυτόν τών θανάτων από όλες τίς υπόλοιπες αίτίες, νά είναι σχεδόν πενταπλάσιος από τόν άριθμό τών θανάτων από τήν ασθένεια του καρκίνου. Μάλιστα καί στήν πατρίδα μας, πού πληθυσμιακά φθίνει μέ γοργούς ρυθμούς, υπερβαίνει κατά πολύ, σύμφωνα μέ τά υπάρχοντα στοιχεία, τόν άριθμό τών γεννήσεων. Κάτι αντίστοιχο ισχύει για όλες τίς λεγόμενες ανεπτυγμένες περιοχές του πλανήτη, στίς όποιες παρατηρείται διαρκώς αυξανόμενη γήρανση του πληθυσμού.

Η Έκκλησία μας ως μητέρα της πνευματικής ζωής, πού μέ θερμή προσεύχεται για τήν υγεία, τή μακροζωία καί τήν αναγέννηση τών γεννημένων, δέν μπορεί νά θεωρήσει τήν έπιλογή της άμβλωσης άπλως καί μονομερως σαν ένα νομικό ζήτημα ή άπόλυτο ανθρώπινο δικαίωμα της κυοφορούσας ή κεκτημένο της σύγχρονης κοινωνίας.

Γι' αυτό καί ύψώνει τή φωνή της για τήν προστασία της ζωής καί της γέννησης τών αγέννητων καί, αντικρίζοντας τήν ιερότητα της ανθρώπινης ύπαρξης καί ζωής, ζητεί από τίς εύλογημένες μέ τή δυνατότητα της μητρότητας γυναίκες νά προστατεύσουν μέ κάθε τρόπο τόν θησαυρό της ζωής πού κρατούν στά σπλάχνα τους καί, παρά τίς συχνά αντίξοες συνθήκες ή τήν πιεστική γνώμη τών άλλων, νά δεχθούν μέ έμπιστοσύνη καί πίστη τό δώρο του Θεού.

Επιπλέον, άπευθύνεται στό σύνολο του πολιτικού κόσμου καί κάνει έκκληση για τή θωράκιση του ιερού θεσμού της οικογένειας καί ιδίως τή στήριξη της πολύτεκνης οικογένειας.

Παράλληλα, αναλαμβάνει καί ή Ίδια τίς ευθύνες της για νά αναδείξει τήν πνευματική σημασία αυτού του θεσμού, νά ενημερώσει συστηματικά τόν πιστό λαό μας για τό δημογραφικό πρόβλημα καί τήν προστασία του αγέννητου παιδιού, καθώς καί νά αναλάβει πρωτοβουλίες για τήν έμπρακτη στήριξη της άγαμης μητέρας καί τήν ουσιαστική μέριμνα για τίς μονογονεϊκές οικογένειες.

Τέκνα έν Κυρίω εύλογημένα,

Η Ιερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Έλλάδος άπευθύνει προς όλους έκκληση για διαρκή προσευχή καί μετάνοια, ώστε ή ζωή νά μή νικηθεί από τίς θανάσιμες έπιλογές τών ανθρώπων. Η έσκεμμένη καί άκριτη άφαίρεση μιās ζωής είναι αντίθετη προς τόν όφειλόμενο σεβασμό μας στήν ιερότητα της θείας δημιουργίας καί μάλιστα στήν κορωνίδα αυτής, τόν άνθρωπο, άπομακρύνει τήν ενέργεια του Θεού από τή ζωή μας καί φυγαδεύει τή χάρη Του.

Ἄς ἀγωνιζόμαστε νά δεχόμαστε μέ χαρά καί ἐλπίδα τή γέννηση κάθε παιδιοῦ ὡς μέρος τῆς οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου καί τήν ἀπαλλαγή ἀπό τή φθορά τοῦ θανάτου, ὅπως ὀλοφάνερα φαίνεται τοῦτο καί στήν ὑμνογραφία τῆς ἐορτῆς τοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου: «*Ἡ γέννησίς σου Θεοτόκε, χαράν ἐμήνυσε πάσῃ τῇ οἰκουμένη, ἐκ σοῦ γάρ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν, καί λύσας τήν κατάραν, ἔδωκε τήν εὐλογίαν, καί καταργήσας τόν θάνατον, ἔδωρήσατο ἡμῖν ζωήν τήν αἰώνιον*».

Μετά πατρικῶν εὐχῶν καί ἀγάπης

- † Ὁ Ἀθηνῶν **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**, Πρόεδρος
- † Ὁ Σάμου καί Ἰκαρίας Εὐσέβιος
- † Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καί Ἑορδαίας Θεόκλητος
- † Ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος
- † Ὁ Σερρῶν καί Νιγρίτης Θεολόγος
- † Ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
- † Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας Ἰωήλ
- † Ὁ Ἀργολίδος Νεκτάριος
- † Ὁ Θεσσαλιώτιδος καί Φαναριοφερσάλων Τιμόθεος
- † Ὁ Μεγάρων καί Σαλαμῖνος Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Κεφαλληνίας Δημήτριος
- † Ὁ Τρίκκης, Γαρδικίου καί Πύλης Χρυσόστομος
- † Ὁ Καρπενησίου Γεώργιος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ὡρεῶν Φιλόθεος

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΑΤΕΡΩΝ Δ' ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

**«οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων» (Ματθ. 5, 16)**

Τοῦ κ. Γεωργίου Κομνηνοῦ, Θεολόγου

Στὸ σημερινὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα ὁ Χριστὸς παρομοιάζει τοὺς μαθητὲς Του μὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ τὴν πόλη πού δὲν μπορεῖ νὰ κρυφτεῖ, γιατί εἶναι κτισμένη πάνω στὸ βουνό. Τοὺς προτρέπει ἡ ζωὴ τους νὰ λάμπει ἀπὸ φῶς, ὥστε βλέποντάς τους οἱ συνάνθρωποί τους νὰ δοξάζουν τὸν Θεὸ καὶ καταλήγει, ὅτι ὅποιος τηρήσει τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ καὶ τὶς διδάξει στοὺς ὑπόλοιπους, αὐτὸς θὰ ἀναγνωρισθῇ μέγας στὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀντίθετα, ἐκεῖνος πού θὰ τὶς παραβεῖ καὶ θὰ τὶς περιφρονῇ σὰν ἀσήμαντες, θὰ ὀνομαστῇ τελευταῖος. Οἱ μαθητὲς παρομοιάστηκαν μὲ τὸ φῶς. Τὸ φῶς δίνει ζωὴ σὲ ὅλη τὴν φύση. Τὸ φῶς ζωοποιεῖ τὸν κόσμο. Φῶς εἶναι ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός. Αὐτὸν τὸν ἀληθινὸ Θεὸ μᾶς παρέδωσαν καὶ οἱ Ἅγιοι Πατέρες μέσα ἀπὸ τὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει ἀφιερῶσει τὴν σημερινὴ Κυριακὴ στὴν Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, ἡ ὁποία ἔλαβε χώρα στὴν Χαλκηδόνα - πού βρίσκεται ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη - καὶ διεμόρφωσε τὸ Χριστολογικὸ δόγμα, δηλαδὴ τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου, ὁ προαιώνιος Θεός. Ἡ Σύνοδος αὐτὴ συγκλήθηκε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Μαρκιανὸ καὶ τὴν σύζυγό του, τὴν Αὐγούστα Πουλχερία, τὸ 451 μ.Χ. Ἀπετελεῖτο ἀπὸ 650 ἐπισκόπους καὶ καταπολέμησε τὴν διδασκαλίαν τοῦ μονοφυσιτισμοῦ, ἡ ὁποία, μὲ πρωτεργάτη τὸν ἀρχιμανδρίτη Εὐτυχῆ, δίδασκε ὅτι ἡ θεία φύση τοῦ Κυρίου ἀπορρόφησε πλήρως τὴν ἀνθρώπινη. Γι' αὐτὸ λέγονται καὶ μονοφυσίτες, δηλαδὴ πιστεύουν ὅτι ὑπάρχει μόνο μία φύσις τοῦ Κυρίου, ἡ θεία.

Σὲ αὐτὴ τὴν ἱερὰ σύναξη κυριάρχησε ἡ θεολογία τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, μεγίστου θεολόγου, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἓνα καὶ μοναδικὸ πρόσωπο μὲ δύο φύσεις, ὀλοκληρωμένος ὡς ἄνθρωπος καὶ ὀλοκληρωμένος ὡς Θεός. Οἱ δύο φύσεις Του, ἡ θεϊκὴ καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ἐνώθηκαν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως καὶ ἀδιαιρέτως στὸ πρόσωπό Του. Εἶναι ὁ τέλειος καὶ ἀληθινὸς Θεός, δηλαδὴ ὁμοούσιος καὶ ἰσοδύναμος μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, καὶ τέλειος ὡς ἄνθρωπος, δηλαδὴ ὁμοούσιος μὲ ἡμᾶς, μὲ σῶμα καὶ ψυχὴ, ἐκτὸς ἁμαρτίας».

Ὁ Κύριος καὶ Θεός μας, μὲ τὴν θέλησή Του, ἔγινε ἄνθρωπος, γεννήθηκε ἀπὸ Πνεῦμα Ἅγιο καὶ ἀπὸ τὴν Αἰειπάρθενο Μαρία, ὑπέμεινε τὸν θάνατο καὶ ὅλα τὰ ἀδιάβλητα πάθη, ἐπείνασε, ἔκλαψε, κουράστηκε, αἱμάτωσε, πόνεσε, σταυρώθηκε, πέθανε, ἀναστήθηκε, καὶ ὅλα αὐτὰ ἔκουσίως, γιὰ τὴν δική μας σωτηρία.

Καὶ ὁ ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία στὸ ἓνα τοῦ χέρι κρατεῖ τὸ τρικέρι (τρία κερὰ πὺν συμβολίζουν τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸ καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιο καὶ ἀχώριστο) καὶ στὸ ἄλλο χέρι τὸ δικέρι (δύο κερὰ πὺν συμβολίζουν τὴν Θεία καὶ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Κυρίου) καὶ ἀναφωνεῖ: «Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε...»

Κατὰ τὴν διάρκεια αὐτῆς τῆς Συνόδου, πὺν προαναφέραμε, συνετελέσθη τὸ μέγα θαῦμα ἐπὶ τοῦ λειψάνου τῆς Ἁγίας Εὐφημίας Ἡ Ἁγία ἀπέδειξε τὸ ὀρθόδοξο δόγμα μὲ θαυμαστὸ τρόπο. Ὅταν, λοιπόν, συνεκροτήθη ἡ Σύνοδος αὐτή, οἱ αἰρετικοὶ δὲν ἐπείθοντο στὶς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου, παρόλο πὺν καταδικάστηκαν καὶ οἱ ἴδιοι καὶ ἡ πλάνη τους. Τότε οἱ Πατέρες ἔκαναν τὸ ἑξῆς: Ἐγραψαν τόσο οἱ Ὀρθόδοξοι ὅσο καὶ οἱ αἰρετικοὶ μονοφυσίτες σὲ δύο ξεχωριστὰ βιβλία τίς ἀπόψεις τους ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἐπειτα ἄνοιξαν τὴν θήκη πὺν περιεῖχε τὸ λείψανο τῆς Ἁγίας Εὐφημίας καὶ τοποθέτησαν τὰ δύο βιβλία στὸ στήθος της. Μετὰ ἀπὸ ὠρισμένο χρόνο, ἄνοιξαν πάλι τὴν θήκη καὶ εἶδαν τὸ βιβλίον τῶν Ὀρθοδόξων πὺν περιεῖχε καὶ τὴν ἀπόφαση τῆς Συνόδου νὰ τὸ κρατεῖ ἡ Μάρτυς στὴν ἀγκαλιά της. Εἶδαν, ὅμως, ὅτι τὸ βιβλίον τῶν αἰρετικῶν τὸ εἶχε ἡ Μάρτυς στὰ πόδια της. Ἐτσι ἡ Μεγαλομάρτυς Εὐφημία μὲ τὸ ἐξάισιο αὐτὸ θαῦμα ἐπεκύρωσε καὶ ὑπέγραψε τὸν ὀρθόδοξο τόμο καὶ διεσάλπισε τὸ χριστολογικὸ δόγμα περὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ Κυρίου. Αὐτὸ τὸ θαῦμα ἐορτάζει στὶς 11 Ἰουλίου ἡ Ἐκκλησία μας καὶ αὐτὸ διατυπώνεται στὸ ἀπολυτίκιον τῆς Ἁγίας: «Λίαν εὐφρανας τοὺς ὀρθοδόξους καὶ κατήσχυνας τοὺς κακοδόξους, Εὐφημία Χριστοῦ καλλιπάρθενε· τῆς γὰρ τετάρτης συνόδου ἐκύρωσας ἃ οἱ Πατέρες καλῶς ἐδογματίσαν...».

Ἀδελφοί μου,

Μὲ ἀνθρώπινα κοσμικὰ κριτήρια δὲν μπορούμε νὰ ἀπαντήσουμε στὸ ἐρώτημα τί εἶναι ὁ Χριστός. Ξεφεύγει τοῦτο ἀπὸ τὴν πεπερασμένη διάνοιά μας, γιατί ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ «μέγα μυστήριον», μὲ τὴν πνευματικὴ ἔννοια τοῦ ὅλου μυστηρίου. Βέβαια, οἱ θεοφόροι Ἅγιοι Πατέρες μας, φωτισθέντες ἀπὸ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, μπόρεσαν καὶ ἔγραψαν γιὰ τὸ «μυστήριον» πὺν εἶναι ὁ Χριστός, ἐθεολόγησαν, βίωσαν ἐν τέλει τὸν Ἰδιο τὸν Κύριο. Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, μὲ τὴν Χριστολογία του περὶ τῶν δύο φύσεων, ὁ Μέγας Βασίλειος μὲ τὴν διάκριση τῆς μιᾶς οὐσίας καὶ τῶν τριῶν ὑποστάσεων, ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος

γράφοντας για τις δύο φύσεις του Κυρίου, υπογραμμίζοντας το «ἀπρόσβλητον καὶ ἀθεράπευτον»· τὸ ἴδιο καὶ ὁ Γρηγόριος Νύσσης διδάσκοντας για τὴν «ἀνάκραση καὶ ἀσύγχυτη ἔνωση αὐτῶν», ἐνῶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος τονίζει τὸ μέγα γεγονός τοῦ θανάτου, γράφοντας: «Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο» καὶ ἀργότερα ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς συνοπτικὰ υπογραμμίζει τὰ περὶ τῶν δύο φύσεων, τῶν δύο ιδιωμάτων, τῶν θελημάτων καὶ ἐνεργειῶν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀκόμα θεολογεῖ περὶ τοῦ Πάθους καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σώματός Του καὶ περὶ τῆς ἀπαθείας τῆς Θεότητός Του.

Ὁ Μ. Βασίλειος γράφει: «Ἡ ἀποδοχὴ τῆς αἵρεσης εἶναι ὁ φόνος τῆς ψυχῆς».

Ὁ Ἱ. Χρυσόστομος σημειώνει: «Ἡ ψυχὴ τοῦ αἵρετικοῦ εἶναι σὰν ἓνας ἀγριότοπος, ὅπου βλαστάνει ἡ φυτεία τῆς πλάνης. Ποτίζεται ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ ὑπερηφάνεια, θεριεύει ἀπὸ τὴν μεγάλη φιλοδοξία. Μητέρα ὄλων τῶν αἱρέσεων εἶναι ἡ φιλαρχία».

Ὁ ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος ὑπενθυμίζει: «Τοὺς αἵρετικούς ὡς βλάσφημους καὶ ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ ἡ Ἀγία Γραφή δὲν τοὺς ὀνομάζει ἀνθρώπους ἀλλὰ σκύλους καὶ λύκους καὶ ἀντιχρίστους, ὅπως λέγει ὁ Κύριος: «μὴ δότε τὰ ἅγια τοῖς κυσὶ» (Ματθ. 7, 6)».

Ὁ ὁσιος Ἰωσήφ ὁ ἡσυχαστὴς τονίζει: «Μὴν ὁμιλεῖς καθόλου μὲ αἵρετικούς, γιατί μολύνεται ἡ καθαρὴ σου ψυχούλα».

Ὁ ὁσιος Φιλόθεος Ζερβάκος υπογραμμίζει: «Οἱ Ἰεχωβάδες εἶναι ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ φίλοι τοῦ διαβόλου. Εἶναι ἐχθροὶ τῆς Παναγίας, τοῦ Σταυροῦ, τῶν Ἀγίων. Εἶναι οἱ χειρότεροι αἵρετικοί».

Ὁ ἅγιος Ἀνθίμος σὲ ὁμιλία του στὴν ἱερὰ ἀδελφότητα τῆς Μονῆς Βοηθείας λέγει: «Ἄς εἶναι δοξασμένο τὸ Ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀδελφές, καὶ τῆς Μητρὸς Αὐτοῦ, πὺν μέχρι στιγμῆς μᾶς συγκρατεῖ ἀκόμα στὴν ζωὴ, γιὰ νὰ Τὸν δοξολογοῦμε κι ἐμεῖς οἱ ἐλάχιστοι, ὅπως Τὸν δοξολογοῦσαν οἱ ἅγιοι Πατέρες. Τὴν ὁδὸ τὴν ὁποία ἐχάραξε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ὁποία ἐβάδισαν οἱ Ὅσιοι Πατέρες, αὐτὴ τὴν ὁδὸ νὰ ἀκολουθήσουμε καὶ ἐμεῖς. Ἄς ἔχει δόξα ὁ Θεός».

Ὁ ὁσιος Ἰάκωβος ὁ Τσαλίκης μᾶς προτρέπει: «Τοὺς αἵρετικούς πρέπει νὰ τοὺς ἀποφεύγουμε τελείως καὶ νὰ μὴ τοὺς δεχόμαστε. Γιατὶ ἡ συναναστροφή μὲ αἵρετικούς εἶναι ἐπικίνδυνη καὶ μπορεῖ νὰ μᾶς δηλητηριάσει καὶ νὰ μᾶς θανατώσει πνευματικά». Ὁ ἅγιος Πορφύριος συμπληρώνει: «Στις αἱρέσεις πᾶνε ὅλοι οἱ μπερδεμένοι ψυχικά... Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀγάπη, εἶναι σεβασμὸς προσώπου, εἶναι ἐλευθερία, εἶναι ὁ Χριστός, εἶναι τὸ πᾶν. Ἐὰν δὲν ἔχεις σωστὴ σχέση μὲ τὸν Χριστό, τότε γίνεσαι σκληρὸς, δηκτικὸς, μεσσίας, λυτρωτής. Ἀλλὰ τὸ πιὸ τραγικὸ εἶναι ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ

ανάγκεις σὲ πνευματικότητα καὶ θεωρεῖς ὅτι ἐργάζεσαι γιὰ τὸν Χριστό. ἐνῶ ἐργάζεσαι γιὰ τὸν διάβολο κι ἔτσι γίνεσαι χειρότερος ἀπὸ τὸν αἰρετικό. Ταλαίπωροι εἶναι οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά», ἔλεγε ὁ Ἅγιος, «καὶ ὁ Θεὸς νὰ τοὺς ἐλεήσει. Μερικοὶ Χριστιανοὶ ἀγανακτοῦν καὶ τσακώνονται μαζί τους. Ὅμως, δὲν καταπολεμᾶται ἔτσι ὁ Χιλiasmός. Μόνο ὅταν ἀγιαστοῦμε ἐμεῖς καταπολεμᾶται».

Ὁ ὅσιος Παῖσιος ἔλεγε: «Πολλοὶ ἅγιοι Μάρτυρες ὅταν δὲν ἤξεραν τὸ δόγμα ἔλεγαν: «Πιστεύω ὅ,τι ἐθέσπισαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες». Γιὰ τὶς γλωσσολαλιὰς τῶν Πεντηκοστιανῶν πού ἰσχυρίζονται αὐτοὶ ὅτι λαλεῖ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἔλεγε ὁ ἅγιος Γέροντας: «Τὶ γλωσσολαλιές; Αὐτὲς εἶναι ἓνα σωρὸ ἀκάθαρτα πνεύματα, οὔτε οἱ ἴδιοι τὶς καταλαβαίνουν. Εἶναι βλαστήμια αὐτὰ πού πιστεύουν γι' αὐτὸ καὶ δαιμονίζονται...» Καὶ συνεχίζει ὁ Ἅγιος: «Τὴν Ὁρθοδοξία ὡς Ἕλληνες τὴν ὀφείλουμε στὸν Χριστὸ καὶ στοὺς Ἁγίους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Αὐτὴν τὴν Ἁγία κληρονομία ὀφείλουμε νὰ τὴν τιμήσουμε καὶ ὄχι νὰ τὴν ἐξαφανίσουμε στὶς μέρες μας».

Εὐλογημένοι Χριστιανοί,

Εἶδαμε ὅτι οἱ Ἅγιοι Πατέρες μας δὲν σήκωναν μύγα στὸ σπαθὶ τους - ιδιαίτερα ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐζησαν στὴν περίοδο τῶν αἱρέσεων - γιὰ ὅποιαδήποτε παρέκκλιση ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία. Ἦταν ἀπόλυτα αὐστηροί, γιατί ἐπέδιδεσαν νὰ καυτηριάσουν τὸ μικρόβιο τῆς κακοδοξίας πού φώλιαζε μέσα στὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ τὸ ἐξαφανίσουν.

Ὅμως, ἡ πάλλουσα ἀπὸ πραότητα καὶ ἀγάπη καρδιά τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου ιδιαίτερα θὰ μᾶς ἐντυπωσιάσει. Γράφει ὁ Ἅγιος: «Οἱ δογματικὲς διαφορὲς ἀναφέρονται στὸ κεφάλαιο τῆς πίστεως. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ περιορίζουν τὴν ἀγάπη. Γιατὶ τὸ δόγμα δὲν καταπολεμεῖ τὴν ἀγάπη. Δηλαδή, ἡ διαφορὰ δόγματος δὲν αἶρει, δὲν καταργεῖ τὸ χρέος τῆς ἀγάπης. Ἀντίθετα, ἡ ἀγάπη εἶναι τόσο πλατιά, ὥστε συγκαταβαίνει καὶ «χαρίζεται» στὸ μὴ ὀρθόδοξο δόγμα. Πάντα στέγει, πάντα ὑπομένει. Δὲν ἐπιτρέπεται τὸ δόγμα οὔτε νὰ καθιστᾷ τὴν ἀγάπη ἀνενεργὸ οὔτε νὰ τὴν ἀλλοιώνει. Ἡ χωλαίνουσα πίστη τῶν αἰρετικῶν δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε κἂν νὰ ἀλλοιώσει καὶ νὰ ὑποβαθμίσει τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπη. Ὅποιος ἔχει ἀγάπη καὶ τὴν διδάσκει, δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἀγαπᾷ καὶ τοὺς ἑτεροδόξους καὶ τοὺς αἰρετικούς. Αὕτὴ ἐκδιώκει τὸ μῖσος».

Ἀδελφοί μου,

«Δόξα τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς!» Δόξα στὸν Θεὸ πού ἐδόξασε θαυμαστῶς τὴν Ἐκκλησία Του. «Λαμπάτω», λοιπόν, καὶ τῆς ζωῆς μας τὸ φῶς «ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα ἡμῶν καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς». ΑΜΗΝ!

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΑ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

*«οὐκ ἔδει σε ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου,
ὥς καὶ ἐγὼ σὲ ἠλέησα;» (Ματθ. 18, 33)*

Τοῦ κ. Γεωργίου Κομνηνοῦ, Θεολόγου

Μία ἀπὸ τίς μεγαλύτερες χριστιανικὲς ἀρετὲς μᾶς προβάλλει ἡ σημερινή εὐαγγελικὴ περικοπή, τὴν ἀνεξικακία. Τὶ σημαίνει ἀνεξικακία; Μακροθυμία καὶ ἀνοχή τῶν κακῶν πού μᾶς προξενοῦν οἱ συνάνθρωποί μας. Ἀκόμη διάθεση εἰλικρινὲς καὶ πηγαία, ὅχι μόνο νὰ μὴ θυμόμαστε τὰ κακὰ πού μᾶς προξένησαν καὶ νὰ μὴ θέλουμε νὰ ἀντεκδικηθοῦμε, ἀλλὰ καὶ νὰ συγχωροῦμε ἐκείνους πού μᾶς ἔβλαψαν καὶ νὰ ἀνταποδίδουμε καλὸ ἀντὶ τοῦ κακοῦ πού μᾶς ἔκαναν.

Στὸ πρόσωπο τοῦ βασιλιᾶ τῆς παραβολῆς πού εἶναι ὁ Ἰδιος ὁ Θεός, βλέπουμε τὴν εὐσπλαγχνία καὶ τὴν συγγνώμη. Στὸ πρόσωπο τοῦ δούλου τὴν ἀσπλαγχνία καὶ τὴν κακότητα. Ἐνῶ ὁ δούλος συγχωρεῖται, ἐνῶ παραγράφεται τὸ τεράστιο χρέος του, ἐκεῖνος ἀρνεῖται νὰ συγχωρήσει τὸν σύνδουλό του καὶ νὰ μακροθυμήσει γιὰ λίγο, ὥστε νὰ μπορέσει ὁ δυστυχὴς συνάδελφός του νὰ ἐξοφλήσει τὸ μικρὸ χρέος. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἐρώτημα πού θὰ τοῦ θέσει ὁ βασιλιάς, μετὰ τὴν καταγγελία τῶν ἄλλων δούλων εἶναι ἀμείλικτο: «Πονηρὲ δούλε, ἐπειδὴ μὲ παρεκάλεσες σοῦ ἄφησα ὅλο ἐκεῖνο τὸ τεράστιο χρέος. Δὲν ἔπρεπε, λοιπόν, ὅπως ἐγὼ σὲ λυπήθηκα, νὰ λυπηθεῖς καὶ ἐσὺ τὸν σύνδουλό σου;» Καὶ ὁ Κύριος κλείνει τὴν παραβολὴ μὲ ἓνα συμπέρασμα ἰδιαίτερης σημασίας: «Ἔτσι θὰ κάνει καὶ σὲ σᾶς ὁ ἐπουράνιος Πατέρας μου, πρὸς τὸν Ὅποιο εἰστε ὀφειλέτες ἀνεξόφλητου χρέους, λόγῳ τῶν ἁμαρτιῶν σας, ἂν δὲν συγχωρήσετε ὁ καθένας τὸν ἀδελφό σας, ὅχι μόνο μὲ τὸ στόμα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν καρδιά σας».

Ἀδελφοί μου,

Ἄς θυμηθοῦμε τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου. Ἐντολὴ καινούργια. Ἀγνωστὴ στοὺς ἀρχαίους. Μὲ αὐτὴν μᾶς ζητᾷ νὰ ἀγαπᾶμε ἐκείνους πού θέλουν τὸ κακό μας καὶ μᾶς καταδιώκουν, πού μᾶς μισοῦν καὶ μᾶς ἀδικοῦν. Καὶ μᾶς παραγγέλλει ὅχι μόνο νὰ τοὺς ἀγαπᾶμε, ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς συγχωροῦμε καὶ νὰ τοὺς εὐεργετοῦμε καὶ νὰ προσευχήμαστε γι' αὐτούς (Ματθ. 5, 43). Στὴν καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ δὲν νοεῖται νὰ ὑπάρχει ἀπέχθεια καὶ μῖσος. Τὴν

άμαρτία καὶ τὴν κακία μισοῦμε καὶ ἀποστρεφόμαστε. Νὰ ξέrouμε νὰ συγχωροῦμε. Αὐτὸ εἶναι τὸ γνήσιο χριστιανικὸ ἦθος. Νὰ ἀπαντοῦμε στὸ κακὸ μὲ τὸ καλὸ, στὸ μῖσος μὲ τὴν ἀγάπη, στὴν ἀχαριστία μὲ τὴν εὐεργεσία. Τὶ ἔκανε ὁ Θεὸς γιὰ ἐμᾶς; Συγχώρεσε ὅλα τὰ ἁμαρτήματά μας διὰ τῆς προσηλώσεώς Του στὸν Σταυρό. (Κολ. 2, 13). Μᾶς νιοθέτησε, μᾶς ἔκανε παιδιὰ Του ἀγαπημένα. Ἄς μιμοῦμαστε τὸ παράδειγμά Του. «Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες καθὼς καὶ ὁ πατὴρ μου οἰκτίρων ἐστὶ» (Λουκ. 6, 36).

Ἀδελφοί μου,

Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μας εἶναι μακρόθυμος καὶ πολυέλεος. Ἄν μετανοοῦμε εἰλικρινὰ γιὰ τὰ σφάλματά μας καὶ προστρέχουμε σὲ Αὐτόν, εἶναι πάντα πρόθυμος νὰ μᾶς συγχωρήσει. Μὲ μιὰ ὅμως ἀπαράβατη προϋπόθεση: ὅτι καὶ ἐμεῖς συγχωροῦμε ὅσους μᾶς ἀδικοῦν καὶ μᾶς βλάπτουν. Κατὰ τὸ μέτρο τῆς δικῆς μας συγγνώμης καὶ ἀνεξικακίας ἀπέναντι στοὺς ἄλλους θὰ φανεῖ ἵλεως καὶ ἀνεξίκακος καὶ σὲ μᾶς ὁ Θεός (Ματθ. 6, 14) «Δὲν ἔπρεπε κι ἐσὺ νὰ ἐλεήσεις τὸν σύνδουλό σου ὅπως καὶ ἐγὼ σὲ ἐλέησα;», θὰ ἀντηχήσει στ' αὐτιά μας ἡ γεμάτη στοργὴ φωνὴ Του. Τότε θὰ ἀκούει καὶ τὶς προσευχὲς μας.

Τὸ βιβλίον τῶν Παροιμιῶν λέγει: «Μὴ πείς, ὅπως μοῦ φέρθηκε αὐτὸς θὰ τοῦ φερθῶ κι ἐγώ, θὰ τὸν ἐκδικηθῶ γιὰ ὅσα μὲ ἀδίκησε» (Παρ. 24, 29). Καὶ ὁ Απόστολος Παῦλος προσθέτει: «Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ» (Ρωμ. 12, 19).

Ἄς εἰσέλθουμε, ὅμως, στὸν εὐώδη λειμῶνα τῶν Ἀγίων Πατέρων καὶ ἄς εὐφρανθοῦμε μὲ τὰ μυροβόλα ἄνθη τῶν θείων σκέψεων τους.

Ὁ ἱ. Χρυσόστομος γράφει: «Καλὴ ἡ ἀκακία. Δεσποτικὴ μίμηση, θεϊκὴ ὁμοίωση, ἀφοῦ ὁ Κύριος εἶναι ἄκακος καὶ ἅγιος. Ἡ ἀκακία εἶναι φυλακτήριο τῆς ψυχῆς, καθαρισμὸς τοῦ νοῦ, καταστολὴ τῶν κακῶν συνηθειῶν, ἡσυχία τῶν λογισμῶν, ἡμερότητα ποὺ φαίνεται στὴν ἔκφραση τοῦ προσώπου, πραότητα τῶν ὀφθαλμῶν, ὁδηγὸς τῆς φιλίας, μητέρα τῆς ἀγάπης, ὁμοδίαιτη τῆς πίστεως, τελειοποίησις τῆς δικαιοσύνης καὶ ὅπωςδήποτε ρίζα κάθε ἀρετῆς καὶ θεμέλιο τῆς ἀγαθότητος. Δὲν γνωρίζει τὴν ἔννοια τῆς ἐχθρας οὔτε τὴν ἀγριότητα τῆς ὀργῆς οὔτε τὴν ἐνέργεια τῆς κακίας, ἀλλὰ στέκεται σὰν βασίλισσα, περιτριγυρισμένη ἀπὸ ὅλες τὶς ἀρετές».

Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος: «Ἄκακος εἶναι ὁ ἀπονήρευτος· αὐτὸς ποὺ δὲν ἔχει κακία, ὁ εὐθύς, ὁ ἀκέραιος, ὁ δίκαιος. Ὁ ἄκακος δὲν πράττει κακὰ ἔργα. Στέκεται ἀπέναντι στὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ ὄχι μόνο μὲ τὴν ἐπιφανειακὴ καλωσύνη καὶ τὴν ἀμφίεση τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλὰ κυρίως ἔχοντας τὴν καρδιά του ἀβεβήλωτη καὶ ἔτσι γίνεται ἀντιληπτός. Ὁ ἄκακος εὐλογεῖται ἀπὸ τὸν Θεὸ ποὺ τὸν κατατάσσει στὸν χορὸ τῶν δικαίων. Εἶναι ἀγαπημένος ἀπὸ τὸν Κύριο

καί στέκεται κοντά Του με πλήρη ἐμπιστοσύνη. Ὁ Θεὸς θὰ τὸν δοξάσει ὅλες τὶς ἡμέρες τῆς ζωῆς του».

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κροστάνδης σημειώνει: «Ὁ διάβολος εἶναι κακία. Τὴν στιγμή πού θὰ ἀρχίσεις νὰ νοιώθεις κακία γιὰ τὸν πλησίον σου, φωλιάζεις μέσα σου τὸν διάβολο. Τόσο πολὺ ἀπλώνεται καὶ τόσο βαρὺς εἶναι. Γι' αὐτὸ μὴ δεχθεῖς κακία στὴν καρδιά σου οὔτε γιὰ μιὰ στιγμή. Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ διάβολος. Διαφορετικά ἢ κακία, ἀκόμα κι ὅταν δὲν ἐξωτερικεύεται μὲ λόγια, θὰ φαίνεται στὴν ματιά σου καὶ θὰ δηλητηριάζει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Νὰ λογαριάζεις τὴν κακία σὰν ἀπάτη τοῦ διαβόλου».

Ὁ Ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ: «Δὲν πρέπει νὰ διατηροῦμε στὴν καρδιά μας κακία ἢ μῖσος γιὰ τὸν ἄλλον, ἔστω κι ἂν μᾶς ἐχθρεύεται. Ἄς θελήσουμε νὰ μοιάσουμε στὰ ἀγαπημένα παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Ἄς ζηλέψουμε τὴν ἀνεξικακία τοῦ Δαβὶδ, γιὰ τὸν ὁποῖο εἶπε ὁ φιλόδοξος Κύριος, ὅτι βρῆκε ἄνθρωπο πού τὸν εὐαρεστοεῖ καὶ τηρεῖ τὶς ἐντολές Του. Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς μαρτυρεῖ γιὰ τὸν Ἰωβ ὅτι ἦταν ἄκακος. Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἐκδικήθηκε τοὺς ἀδελφούς του. Ὁ Ἀβελ πῆγε στὸν ἀδελφό του μὲ ἀπλότητα καὶ χωρὶς ὑπόνοια».

Ὁ Ἅγιος Ἀνθίμος ἐκήρυττε τὸ 1955: «Καὶ σύ, ποιὸς σοῦ ἔδωσε τὴν ἐξουσία νὰ ὑβρίζεις τὸν ἀδελφό σου; Νὰ μὴ γίνονται αὐτὰ, ἀδελφές. Διότι ἔτσι ἔρχονται οἱ ἐριδες, οἱ ταραχές, οἱ ἀνησυχίες. Ἐὰν συμβεῖ καὶ τίποτα καμιά φορά, διότι ἄνθρωποι εἴμαστε, εὐθύς μὴν ἀφήνετε νὰ περάσει πολὺ. Μιὰ μέρα τὸ πολὺ - πολὺ - νὰ πᾶς νὰ βρεῖς τὴν ἀδελφή, νὰ βάλεις μετάνοια. "Συγχώρεσέ μου, ἀδελφή, συγχώρεσέ μου γιὰ τὸν λόγο πού σοῦ εἶπα καὶ σὲ ἐλύπησα". Νὰ διορθώνετε τὸ πρᾶγμα, νὰ μὴν ἐπέρχεται στενοχώρια, ἀλλὰ ἀγάπη. Πῶς θὰ πᾶμε ὕστερα στὴν προσευχή νὰ συνομιλήσουμε μὲ τὸν Θεό, ὅταν περιφρονοῦμε τὸν ἀδελφό μας, ὅταν τὸν κατηγοροῦμε, τοῦ χαλοῦμε τὴν καρδιά του καὶ τὸν στενοχωροῦμε» Καὶ συνεχίζει ὁ πολυσέβαστος Ἅγιος Γέροντας: «Ὅλα ὁ Θεὸς τὰ ἐτακτοποίησε πρὸς χρῆση τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ ἐνεργοῦν ὅλο τὸ καλὸ καὶ τὸ ἀγαθό. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως τὰ μεταχειρίστηκε ὅλα πρὸς ἐργασία τοῦ κακοῦ καὶ πρὸς ἀπώλεια τῆς ψυχῆς του. Ἐκεῖνος πού δὲν θυμώνει, ἔχει καὶ τὴν υἰεῖα του· ἐταράχθηκες; Εὐθύς πονοκέφαλος, σύγχυση. Κόβεται ἢ διάθεση, χάνεται ἢ χαρὰ σου καὶ μόνο λύπη καὶ στενοχώρια».

Ὁ Ἅγιος Πορφύριος: «Νὰ ἔχουμε μέσα στὴν ψυχὴ μας ἀγαθότητα καὶ ἀγάπη. Αὐτὰ νὰ μεταδίδουμε. Νὰ προσέχουμε νὰ μὴν ἀγανακτοῦμε γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πού μᾶς βλάπτουν, μόνο νὰ προσευχήμαστε γι' αὐτοὺς μὲ ἀγάπη. Ὅτι κι ἂν κάνει ὁ συνάνθρωπός μας, ποτὲ νὰ μὴν σκεφτόμαστε κακὸ γι' αὐτόν. Πάντοτε νὰ εὐχόμαστε ἀγαπητικά. Πάντοτε νὰ σκεφτόμαστε τὸ

καλό. Νὰ μὴν κρατᾶς κακία, γιὰ νὰ ἔρθει μέσα σου ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ».

Ὁ Ἅγιος Παῖσιος: «Ὅταν συκοφαντηθοῦμε ἢ ἀδικηθοῦμε εἴτε ἀπὸ ἐπιπόλαιους εἴτε ἀπὸ πονηροὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν κακότητα καὶ διαστρέφουν τὴν ἀλήθεια, ἐὰν μποροῦμε, καλὰ εἶναι νὰ μὴ θέλουμε νὰ δικαιωθοῦμε. Οὔτε καὶ νὰ ποῦμε: "Νὰ τὸ βροῦνε ἀπὸ τὸν Θεό", γιὰτὶ καταριόμαστε μὲ εὐγένεια. Καλὸ εἶναι νὰ τοὺς συγχωροῦμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά καὶ νὰ παρακαλέσουμε τὸν Θεὸ νὰ μᾶς δυναμώσει γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ σηκώσουμε τὸ βάρος τῆς συκοφαντίας». Καὶ συνεχίζει ὁ Ἅγιος: «Ὁ ταπεινὸς ἔχει ὅλα τὰ πνευματικὰ ἀρώματα: ἀπλότητα, πραότητα, ἀγάπη χωρὶς ὅρις, καλωσύνη, ἀνεξικακία, θυσία, ὑπακοή κ.λ.π. Ἐπειδὴ ἔχει τὴν πνευματικὴ φτώχεια, ἔχει καὶ ὅλον τὸν πνευματικὸ πλοῦτο. Εἶναι, ἐπίσης, εὐλαβὴς καὶ σιωπηλός, γι' αὐτὸ καὶ συγγενεῦε μὲ τὴν Κεχαριτωμένη Θεοτόκο Μαρία, ἡ ὁποία εἶχε μεγάλη ταπείνωση».

Ἡ Γερόντισσα Γαλακτία τῆς Κρήτης παραγγέλλει: «Νὰ ἔχετε ταπείνωση καὶ ἀνεξικακία. Ὅποιος συγχωρεῖ, ὅτι ἁμαρτωλὸ κι ἂν ἔχει κάνει, θὰ βρεῖ τρόπους νὰ τὸν σώσει ὁ Θεός, ὅτι κι ἂν κάνει».

Εὐλογημένοι Χριστιανοί!

Ὅλο τὸ Εὐαγγέλιο ἀποτελεῖ ἓνα κήρυγμα ἀνεξικακίας, καθὼς μᾶς διδάσκει ἀπέναντι σὲ κάθε στενοχώρια, ἀπέναντι στὸν πόλεμο τοῦ πλησίον καὶ τὴν διάθεσή του νὰ μᾶς βλάψει, νὰ προβάλλουμε ὄχι τὸν πολεμο οὔτε τὴν ἀντεπίθεση, ἀλλὰ τὶς μεγάλες ἀρετὲς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συγχώρησης. Αὐτὰ εἶναι τὰ ἀληθινὰ ὅπλα μας. Ἄς μιμηθοῦμε τὸν Κύριο, ὁ Ὅποιος «οὐ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν». «Ἐταράχθην καὶ οὐκ ἐλάλησα· φωνῇ μου πρὸς Κύριον ἐκέκραξα καὶ προσέσχε μοι», ἀναφωνεῖ ὁ προφητὰνὰξ Δαβίδ. Διπλᾶ ὠφελοῦμαστε ἀπὸ τὴν ἀνεξικακία. Ἀπὸ τὴν μιὰ διατηροῦμε τὴν καλὴ πνευματικὴ μας κατάσταση, ἐφαρμόζοντας τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὁ ἐχθρὸς μᾶς βλέπει καὶ κατατροπώνεται.

Ἀδελφοί μου!

Εἶδαμε τίς θεοφώτιστες σκέψεις τῶν Ἁγίων Πατέρων μας καὶ διαπιστώσαμε πόσο ἡρεμὴ καὶ εὐτυχισμένη εἶναι ἡ ἄκακη καρδιά. Ἄς συγκρατήσουμε τὰ νεῦρα καὶ τὴν ἀγανάκτησή μας καὶ ἄς ἀφήσουμε τὸν Θεὸ πού εἶναι καρδιογνώστης, ἀλάνθαστος καὶ παντοδύναμος, νὰ ἐνεργήσῃ Ἐκεῖνος ὅπως ξέρει. Καὶ μπορεῖ οἱ ἄνθρωποι πού εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία νὰ μᾶς κατηγορήσουν ὅτι εἴμαστε ἀδύναμοι· στὴν οὐσία ὁμως εἴμαστε δυνατοί, γιὰτὶ ξέρουμε ὅτι «ζεῖ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων».

Ὁ ποιητὴς Βερίτης μᾶς ἐνισχύει μὲ τὸν ποιητικὸ του λόγο:

Χαρίτωσέ με, τρισχαριτωμένε,
χαρᾶς ψαλμοὺς τὰ χεῖλη μας νὰ λένε.
Πορεῖες ἀγνὲς τὰ πόδια ν' ἀκλουθᾶνε.
Κι ὅπου τοῦ νοῦ μου οἱ λογισμοὶ κι ἂν πᾶνε,
Σοῦ πάντα νὰ 'ναι Ἀγαπημένε!
Κι ἂν χίλιοι δυὸ στὸν δρόμο βρέθηκαν
ξυπνοὶ νὰ μᾶς περιγελάσουν
καὶ νὰ μᾶς ποῦν πῶς εἶσαι χίμαιρα
καὶ τρέλα τὸ κυνήγημά Σου,
μὰ ἐμεῖς, ὦ θησαυρέ, Σὲ βοήκαμε
καὶ τὴν χαρὰ μας διαλαλοῦμε!
Ἄς εἶσαι Θεὸς ἄυλος καὶ ἄπιαστος,
ἐμεῖς στὰ χέρια Σὲ κρατοῦμε!
Και -ᾧς τ' ἀκοῦν οἱ ἄπιστοι-
Κύριο, Σωτήρα, βασιλιά μας σὲ λέμε. ΑΜΗΝ!

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
κ. ΜΑΡΚΟΥ

- Ἐκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Ἀπευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνούσ-
σῶν - Κων. Ἀμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ.
- Ἱστοσελὶς: <http://www.imchiou.gr>
- Ἡ «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν, ὑπὲρ τοῦ κατηχητικοῦ καὶ
φιλανθρωπικοῦ ἔργου.
- IBAN GR 98 0110 4900 0000 4900 0199 68

Ἡ πυρπόληση τῆς ὀθωμανικῆς ναυαρχίδας στή Χίο ἀπό τόν Κωνσταντῖνο Κανάρη: Ἕνας ἥρωας πού ἐμπνέει ἀκόμα

Τοῦ κ. Μιχαήλ Κατσιακρέλη,
Εἰρηαιοφόρου(Ε) τῆς Ὑπηρεσίας
Ἱστορίας Ναυτικοῦ Π.Ν.

Σεβασμῶναιτε Μητροπολίτη Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν, παρευρισκόμενοι θρησκευτικοί, πολιτικοί καί στρατιωτικοί ἀξιωματοῦχοι, ἐκπρόσωποι τῆς Ἀδελφότητος Ψαριανῶν, ἐνορίτες καί ἐκκλησιαζόμενοι τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Κυψέλης. Στίς 7 Ἰουνίου τοῦ 1822 ἀκριβῶς πρίν 200 ἔτη, ὁ Ψαριανός Κωνσταντῖνος Κανάρης μέ τό πλήρωμά του, τούς συντροφοναῦτες του, κατόρθωσε νά πυρπολήσει τήν ὀθωμανική ναυαρχίδα τοῦ Καρᾶ Ἀλή στό λιμάνι τῆς Χίου· ἕνα ἀξιωμακτικό γεγονός μέ μεγάλη στρατιωτική ἀλλά καί συμβολική σημασία. Ἡ ὁμιλία μου, ἔρχεται νά τιμήσει τήν ἥρωική αὐτή πράξη πού ἔλαβε χώρα στά καταγάλανα νερά τοῦ Αἰγαίου· καί ἀκόμα μέ τό μικρό της λιθαράκι στίς Δέλτους τῆς Ἱστορίας νά συμβάλλει στή διατήρηση τῆς ἱστορικῆς μνήμης τοῦ Ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων τό '21, ὁ ὁποῖος τούς χάρισε τό πανανθρώπινο ἀγαθό τῆς ἐλευθερίας.

Στίς ἀρχές τοῦ 1822 ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση εἶχε καταφέρει νά ἐδραιωθεῖ στήν Στερεά Ἑλλάδα, στήν Πελοπόννησο καί σέ ἀρκετά νησιά τοῦ Αἰγαίου, ἐνῶ τά ὀθωμανικά κάστρα πού δέν καταλήφθηκαν σέ αὐτές τίς γεωγραφικές περιοχές, ἀποκλείστηκαν ἀπό ξηρά καί θάλασσα. Οἱ Ἕλληνες εἶχαν καταφέρει νά ὀργανωθοῦν πολιτικά μέσω τοῦ Συντάγματος τῆς Ἐπιδάφρου καί ἡ πρώτη ἑλληνική κυβέρνηση δημιούργησε στοιχειώδεις κρατικές δομές τήν ἴδια περίοδο.

Ὅμως, ἡ ἐξάλειψη τῆς ἀπειλῆς τοῦ Ἀλή Πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων τόν Γενάρη τοῦ 1822, ἀποδέσμευσε μεγάλο ὄγκο στρατευμάτων πού ἐτοίμαζαν τό Μάιο τήν κάθοδό τους στόν Μοριά ὑπό τόν Δράμαλη Πασά. Παράλληλα ἕνας αἰγυπτιακός στόλος ἐτοιμάζονταν στήν Ἀλεξάνδρεια γιά νά καταπνίξει τήν Ἐπανάσταση στήν Κρήτη.

Ἡ ὕψωση τῶν ἐπαναστατικῶν λαβάρων στή Χίο στίς ἀρχές Μαρτίου μέ τήν βοήθεια τῶν Σαμιωτῶν τοῦ Λυκούργου Λογοθέτη, καταθορύβησε τόν Σουλτάνο Μαχμούτ τόν Β'. Ἡ ἐγγύτητα τῆς πολυπληθοῦς Χίου μέ τήν Μ. Ἀσία πάνω στούς βασικούς ἄξονες τοῦ ναυτεμπορίου τοῦ Αἰγαίου, ἔθετε σέ κίνδυνο τά τεράστια ἐμπορικά κέρδη τοῦ λιμανιοῦ τῆς Σμύρνης. Τήν ἴδια στιγμή ἀφαιροῦσε ἀπό τόν ὀθωμανικό κορβανά τά ἔσοδα τῶν φόρων ἀπό τήν ἱακουστή χιώτικη μαστίχα ἀλλά καί ἀπό ἕνα πλῆθος ναυτιλιακῶν δραστηριοτήτων στίς ὁποῖες ἐπιδίδονταν οἱ Χιώτες ἔμποροι. Ἡ Χίος σὺν τοῖς ἄλλοις θά μποροῦσε νά ἀποτελέσει ἕνα ἐν δυνάμει θαυμάσιο

στρατηγικό όρμητήριο του ναυτικού των Ἑλλήνων.

Γιὰ τὴν καταστολή τῆς Ἐπανάστασης στὴν Χίο οἱ Ὀθωμανοὶ κινητοποίησαν ἓνα τρίκροτο, 3 ἄλλα πλοῖα τῆς γραμμῆς, 6 φρεγάτες, 2 βρίκια καὶ πολλά ἄλλα μεταφορικά σκάφη, συνολικά 22 πλοῖα, τὰ ὁποῖα τὴν ἀποφράδα ἐκείνη Μεγάλη Πέμπτη ἀποβίβασαν ἑφτά χιλιάδες στρατοῦ. Ἡ αἵματηρή κατάπνιξη τῆς Ἐπανάστασης τῆς Χίου πού ἀκολούθησε προκάλεσε τὸν ἀποτροπιασμό στὴν Εὐρώπη ἀλλὰ καὶ ἓνα ἰσχυρό αἶσθημα θέλησης στοὺς ὑπόλοιπους Ἕλληνες γιὰ ἐκδίκηση.

Ὁ στόλος τοῦ Καρᾶ Ἀλῆ ἐλλιμενίστηκε κατόπιν στό λιμάνι τῆς Χίου μέ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν ἔνωση μέ τὴν αἰγυπτιακὴ ἀρμάδα τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποβίβαση αἰγυπτιακῶν στρατευμάτων στὴν Κρήτη. Ἀκολουθῶς θὰ ἐνίσχυε τὴν προέλαση τοῦ Δράμαλη Πασᾶ στό Μοριά σύμφωνα μέ τό ἔργο τοῦ ἱστορικοῦ Δημήτρη Φωτιάδη «Κανάρης». Σύμφωνα μέ τό Κοινὸ τῆς Ὑδρας σέ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Προσωρινὴ Διοίκηση τῶν Ἑλλήνων, μία τέτοια ἔνωση θὰ δημιουργοῦσε «μία ἐχθρική ὑπέρογκος δύναμις, ἥτις ἤμποροῦσε νὰ διευθυνθῇ ἀκωλύτως διὰ ὅποιο μέρος θελήσῃ». Παρὰ τίς μεγάλες οἰκονομικὲς δυσχέρειες, ἐξασφαλίστηκε ἓνα σεβαστὸ ποσὸ στὰ μέσα Ἀπριλίου μέ τό ὁποῖο ἀρματώθηκαν 63 πλοῖα ἀπὸ τὰ νησιά Ὑδρα, Σπέτσες καὶ Ψαρά, σύμφωνα μέ τό μνημειῶδες ἔργο τοῦ Κωνσταντίνου Νικόδημου: «Ὑπόμνημα περὶ τῆς Νήσου Ψαρῶν». Τὰ πλοῖα αὐτά, ἀφοῦ ἐνώθηκαν στὴ θαλάσσια περιοχὴ τῶν Ψαρῶν, ἐπιχειροῦσαν συνεχῶς ἀπὸ τὰ τέλη Ἀπριλίου ὡς καὶ τὰ τέλη Μαΐου προσπαθώντας νὰ εἰσέλθουν στὰ Στενά τῆς Χίου κυρίως ἀπὸ τὸν Νότο.

Ὁ πλοῦς ἐκτελοῦνταν συνήθως ὑπὸ ἀντίξοες καιρικὲς συνθήκες ἀφενὸς γιὰ νὰ διασώσουν δυστυχεῖς Χιώτες πού γλίτωσαν ἀπὸ τίς σφαγές, ἀφετέρου γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ προκαλέσουν ὅσο δυνατόν περισσότερες ἀπώλειες περιορίζοντας τὰ Ὀθωμανικά πλοῖα στὴ Χίο, σύμφωνα μέ ἐπιστολὲς τοῦ Κοινοῦ τῶν Ψαρῶν ὅπως παρατίθενται στό ἐκδοθὲν «Ἀρχεῖο τῆς νήσου Ψαρῶν» ἀπὸ τὸν Καθηγητὴ Βασίλειο Σφυρόερα. Γιὰ ἀρκετὲς ἡμέρες καὶ νύχτες οἱ Ἕλληνες ναυτικοὶ προσχωροῦσαν ὅσο μποροῦσαν πιὸ κοντὰ στό λιμάνι τῆς Χίου μέ σκοπὸ τίς πυρπολικὲς ἐπιθέσεις, ἐνῶ οἱ Ὀθωμανοὶ ἀνοίγονταν στὰ ἀνοιχτά ὅταν τὰ ἑλληνικά πλοῖα πλησίαζαν ἀρκετὰ πρὸς ἀπόκρουσή τους. Στό ναυτικὸ ἐγχείρημα τῶν τριῶν νήσων συνεισέφεραν ἀπὸ πλευρᾶς ἀνεφοδιασμοῦ ἓνα πλῆθος ἐπαναστατημένων νησιῶν, ὅπως ἡ Σάμος μέ κρασί καὶ ἄλειμμα, ξύγκι δηλαδὴ γιὰ τό παλάμισμα τῶν πλοίων, ἡ Τήνος μέ πρόβατα καὶ βόδια, ἡ Νάξος μέ κρέατα καὶ κρασιά, ἀλλὰ καὶ ἄλλα νησιά ὅπως ἡ Μύκονος, ἡ Πάτμος καθὼς καὶ ναυτότοποι ὅπως ἡ Κύμη Εὐβοίας.

Δυστυχῶς οἱ ἔριδες πού ταλάνιζαν τόν ἑλληνικό στόλο, πού εἶχε ἔρθει ἀντιμέτωπος μέ τό πρόβλημα τῆς μισθοδοσίας τῶν πληρωμάτων καί πού δέν εἶχε ἄμεσες ἐπιτυχίες ἀφοῦ τά ἑλληνικά μικρῆς ἰσχύος ναυτικά πυροβόλα δέν μπορούσαν νά προκαλέσουν σοβαρές ζημιές στά ὀθωμανικά, ὁδήγησαν τά Σπετσιώτικα πλοῖα στίς 31 Μαΐου στήν ἐπιστροφή στήν πατρίδα τους. Ὅμως τό φιλότιμο τῶν πληρωμάτων πού παρέμεναν ἦταν τέτοιο, πού αὐθόρμητα παρουσιάστηκε μία ομάδα Ψαριανῶν ἐθελοντῶν οἱ ὁποῖοι ζητοῦσαν μέ ἐπιτακτικό τόνο ἓνα μπουρλότο νά δοκιμάσουν μόνοι τήν τύχη τους στήν Χίο μέ τούς Ὀθωμανούς. Ἡ Βουλή τῶν Ψαρῶν ἀνέθεσε στόν Ψαριανό πλοίαρχο πυρπολικοῦ Κωνσταντῇ Κανάρη τήν δύσκολη αὐτή ἀποστολή. Ποιός ἦταν ὁμως αὐτός ὁ Κανάρης πού θά ἀπασχολοῦσε μέ τά ἔργα του καί τή φήμη του τούς Ἕλληνες γιά πολλά χρόνια ἀκόμα μετά τήν Ἐπανάσταση;

Ὁ Κωνσταντῖνος Μικέ Κανάρης γεννήθηκε στά Ψαρά τό 1790, σύμφωνα μέ τόν Ἐμμανουήλ Γρηγορίου πού συνέγραψε τήν βιογραφία «Ὁ πυρπολητής Κανάρης». Εἶχε μέτριο ἀνάστημα μέ μαυριδερή ὄψη καί ἦταν γόνος φτωχῆς οἰκογένειας μέ τό ἐπώνυμο Κανάριος. Ἦταν ἀπλοϊκός στούς τρόπους του καί ξεχώριζε γιά τήν μετριοφροσύνη του. Ἀσχολήθηκε ἀπό μικρός μέ τή θάλασσα τήν ὁποία ἀγάπησε, ἐξελισσόμενος σέ ἔμπειρο ναυτικό πού μπορούσε ἤδη σέ νεαρή ἡλικία νά ἐκτελέσει μέ τό πλοῖο του πολύπλοκους ναυτικούς ἐλιγμούς. Γιά αὐτό δέν ἦταν τυχαῖο ὅτι στίς ἀρχές τοῦ 1822 στά 32 τοῦ χρόνια, οἱ Ψαριανοί τοῦ εἶχαν ἐμπιστευθεῖ τήν διοίκηση ἑνός ἀπό τά πολύτιμα πυρπολικά τούς μετά ἀπό δική του ἐπιθυμία. Ἄλλωστε, τό ἄστρο τοῦ Κανάρη, παντρεμένου ἤδη ἀπό τά εἴκοσί του μέ τήν Ψαριανή Δέσποινα Μανιάτη, εἶχε ἤδη ξεχωρίσει στήν Ναυμαχία τῆς Πάτρας τόν Φεβρουάριο τοῦ 1822 ἀνεβαίνοντας στήν ἐκτίμηση τοῦ Ὑδραίου μετέπειτα ἀρχιναυάρχου Ἀνδρέα Μιαούλη.

Οἱ συντροφοναῦτες τοῦ Κανάρη στό πυρπολικό, συμφώνησαν πρόθυμα νά τόν ἀκολουθήσουν ἐνῶ ὀρίστηκε καί τό ὕδραϊκο πυρπολικό τοῦ Ἀνδρέα Πιπίνου μέ πλήρωμα 19 ναυτικῶν νά δράσει ἀπό κοινοῦ μαζί τους. Εἶχε καταστεῖ φανερό ὅτι τό ἐγχείρημα θά μπορούσε νά ἔλθει σέ πέρας, μόνο ἂν βασιζόνταν πάνω στόν ἀπόλυτο αἰφνιδιασμό τοῦ ἀντιπάλου. Τό ἐπιχειρησιακό σχέδιο ἦταν ἀπλό: Τά 2 μπουρλότα θά ἔπλεαν ὑπό τήν κάλυψη τοῦ σκότους μέχρι τό βόρειο ἄκρο τῆς Χίου. Ὑστερα θά εἰσέρχονταν ἐντός τοῦ Στενοῦ καί θά ἐκμεταλλεύονταν τυχόν εὐνοϊκοὺς ἀνέμους προκειμένου νά εἰσέλθουν στό λιμάνι τῆς Χίου καί νά ἐκτελέσουν νυχτερινή ἐπίθεση σέ ὅποιο ἐχθρικό πλοῖο μπορούσαν, ὅπως σημειώνει ὁ ναύαρχος Κωνσταντῖνος Μεταλληνός στό ἔργο του: «Ὁ ναυτικός Πόλεμος κατά τήν Ἑλληνική

Έπανάσταση». Ο Κανάρης γνωρίζοντας καλύτερα τά θαλάσσια ρεύματα στήν περιοχή αλλά και τις έναλλαγές ανέμων, θά είχε τό γενικό πρόσταγμα τοῦ ἐγχειρήματος, ἐνῶ 2 ψαριανά καί 2 ὑδραίικα πλοῖα θά ἀνέμεναν στό βόρειο Στενό τῆς Χίου καί στό νότιο ἀντίστοιχα, γιά νά παραλάβουν τούς πυρπολητές μετά τήν ριψοκίνδυνη ἐνέργειά τους.

Τήν 1η Ἰουνίου τά 2 πληρώματα μεταλάβανε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων σύμφωνα μέ τό Γάλλο φιλέλληνα Jean Philippe Jourdain στό πόνημά του «Memoires historiques et militaires sur les evenements de la Grece» καί ἀνοιξαν πανιά συντροφευμένα ἀπό τά 2 ὑδραίικα καί 2 ψαριανά πλοῖα κινούμενα ἀνατολικά. Ὅμως ὁ σφοδρός ἀντίθετος ἀνεμος δέν τά ἄφηνε νά μποῦν μέσα στά Στενά τῆς Χίου καί τά 2 μπουρλότα ἀναγκάστηκαν νά ἀγκιστρωθοῦν δυτικά τῆς Λέσβου ὡς τίς 6 Ἰουνίου. Οἱ Ὑδραῖοι ναύαρχοι στά Ψαρά ἀνέφεραν γιά τήν νηνεμία αὐτή πρὸς τό Κοινό τῆς Ὑδρας σέ ἐπιστολή τους: «τά μπουρλότα μας ὅπου ἐπῆγαν, ἀπό ταῖς μπουνάτσαις στέκονται ἀπό μακριά ὥστε νά εὔρουν τήν ὀκαζιόνε», τήν κατάλληλη δηλαδή εὐκαιρία νά πλεύσουν μέ οὐριο γιά αὐτούς ἀνεμο, γιά τήν ἐκτέλεση τῆς ἀποστολῆς τους.

Στίς 6 Ἰουνίου ἐπιτέλους ὁ ἐπιθυμητός ἀνεμος βοήθησε τά 2 μπουρλότα, νά πλεύσουν πρὸς τίς Οἰνοῦσες. Ἐχοντας προνοήσει νά σηκώσουν αὐστριακές σημαῖες, ξεγέλασαν τά 11 πλοῖα/βαρδακόστες τῶν Ὁθωμανῶν, καθὼς ἡ Αὐστρία ἐφάρμοζε φιλική πολιτική ἀπέναντί τους. Συνεχίζοντας τόν πλοῦ τους, τά πλοῖα τοῦ Κανάρη καί τοῦ Πιπίνου εἰσῆλθαν στό λεγόμενο μπογάζι, στά Στενά τῆς Χίου δηλαδή. Τήν ὥρα ἐκεῖνη ἀκούστηκε ἀπό τήν ὀθωμανική ναυαρχίδα τό σινιάλο γιά τήν ἔναρξη τῶν ἐορτασμῶν τῆς τελευταίας μέρας τοῦ Ραμαζανιοῦ καθὼς τήν ἐπομένη μέρα θά ξεκινούσε τό Μπαϊράμι. Λίγο πρὶν φτάσουν στό λιμάνι τῆς Χίου καί ἐνῶ εἶχε νυχτώσει, ἡ πνοή τοῦ ἀνέμου καταλάγιασε καί τούς ἀνάγκασε νά βροῦν ἀπάγκιο στόν ὄρμο Κουμούδι. Μετά τά μεσάνυχτα καθὼς ἡ 7 Ἰουνίου ξημέρωνε, τό «μελτέμι ξαναφρεσκάρισε» ὅπως γλαφυρά παραθέτει ὁ Φωτιάδης καί ἡ τελική ἐπίθεση πρὸς τήν Ὁθωμανική ἀρμάδα ξεκινούσε. Ἀναφέρει μάλιστα ὁ Ἀγγλος φιλέλληνας ἱστορικός Τόμας Γκόρντον στό ἐξαιρετικό του ἱστορικό ἔργο «Ἑλληνική Ἐπανάσταση» ὅτι καί τά 2 μπουρλότα διέθεταν ἓνα βαρελάκι γεμάτο πυρίτιδα στίς σκαμπαβίες διαφυγῆς ὥστε νά τιναχθοῦν στόν ἀέρα, ἂν- ὁ μὴ γένοιτο κινδύνευαν νά αἰχμαλωτιστοῦν.

Τά πλοῖα τῶν Ὁθωμανῶν ἦταν λαμπρά φωταγωγημένα, ξεχώριζαν ὅμως ἡ ναυαρχίδα τοῦ Καρᾶ Ἀλῆ, ἡ Πασά Γκεμησί τῶν 84 πυροβόλων, καί ἡ ὑποναυαρχίδα τῶν 74 πυροβόλων Χασνέ Γκεμισί τοῦ ὑποναυάρχου Μουχτάρ

Μπέν, πάνω στην οποία βρίσκονταν καί τό θησαυροφυλάκιο τοῦ Καρᾶ Ἀλῆ. Τά δύο αὐτά μεγάλα πλοῖα ἦταν κατάφορτα καθώς εἶχαν ἐπιβιβαστεῖ σέ αὐτά πέρα ἀπό τούς κυβερνήτες τῶν ὑπόλοιπων πλοίων τῆς ἀρμάδας καί ἐπίσημοι ἀξιωματοῦχοι ἀπό τήν Μ. Ἀσία γιά νά συμμετάσχουν στούς ἐορτασμούς. Στήν Ναυαρχίδα σύμφωνα μέ τόν Φωτιάδη ὑπῆρχαν περίπου 2.200 ἄτομα, χώρια τούς αἰχμάλωτους Ἑλληνες στά ἀμπάρια τῆς.

Σέ αὐτά τά δύο πλοῖα θά προσκολλοῦσαν τά πυρπολικά τούς ἄν καί μέ τήν πρώτη ματιά δέν ἦταν σίγουροι γιά τήν ταυτότητά τους. Ὁ Κανάρης πλησίασε τήν ναυαρχίδα πού ἦταν ἀγκυροβολημένη 1 μίλι ἀπό τήν ξηρά στό κέντρο τοῦ λιμανιοῦ, περνώντας ἀνάμεσα ἀπό ἐχθρικές φρεγάτες. Τό ἐγγχείρημα τῶν Ἑλλήνων ἦταν τόσο ριψοκίνδυνο πού ὁ Κανάρης θεωροῦσε ἐξαρχῆς τόν ἑαυτό τοῦ χαμένο, κάτι πού παραδόξως τοῦ ἔδινε μία ἐσωτερική ἡρεμία καί γαλήνη. Ἐχοντας αὐτά κατά νοῦ, οἱ ἐντολές στό πλήρωμά του ἦταν ἀτάραχες ἐνῶ λένε ὅτι μονολόγησε κάποια στιγμή «Κωνσταντή, ἐτοιμάσου νά πεθάνεις». Ἐλάχιστα πρίν φτάσει στό ντελίνι τοῦ Πασᾶ, τό πυρπολικό τοῦ Κανάρη ἔγινε ἀντιληπτό στούς φρουρούς στά ἐξωτερικά καταστρώματα τῆς ναυαρχίδας πού πυροβολοῦσαν πλέον ἐναντίον τους. Μέ στιβαρές καί ἐπιδέξιες κινήσεις ὁ πηδαλιούχος τοῦ Κανάρη, Ἰωάννης Θεοφιλόπουλος ἢ Καραβόγιαννος, κατ'ἄλλους ὁ Ἰωάννης Τσάκαλος, κατάφερε νά σφηνώσει τό μπαστούνι τοῦ μπουρλότου πού προεξεῖχε ἀπό τήν πλώρη του, σέ μία ἀπό τίς ἀνοιχτές μπουκαπόρτες κανονιοῦ τῆς ναυαρχίδας.

Γιά καλύτερη ἀγκίστρωση χρησιμοποιήθηκαν γάντζοι ἀπό τούς Ἑλληνες ναυτικούς πού ἔπιασαν στά ξάρτια καί βοήθησαν τό μπουρλότο νά στερεωθεῖ στά πλευρά τῆς ναυαρχίδας. Ἀμέσως οἱ Ἑλληνες ναυτικοί πήδηξαν στήν μεγάλη λέμβο, τή σκαμπαβία, καί ὁ Κανάρης ἀναφλεξε μέ τήν ἀναμμένη θρυαλλίδα τό πυρπολικό του, τό ὁποῖο ἀποτελοῦνταν σέ μεγάλο βαθμό ἀπό ξύλο, ρητίνη, νέφτι, θειάφι καί κατράμι. Τελευταῖοι κατέβηκαν στήν σκαμπαβία ὁ Θεοφιλόπουλος καί ὁ Κανάρης, ἐνῶ πλῆθος ἀπό βόλια τῶν Ὀθωμανῶν περνοῦσαν ἀνάμεσά τους καθώς ἀπομακρύνονταν μέ τά κουπιά ἀπό τήν φλεγόμενη ναυαρχίδα. Καθώς ἀπομακρύνονταν μέ τά κουπιά καί ἡ νύχτα εἶχε γίνει μέρα, ξεχώρισαν τό διακριτικό σῆμα, τή ναυαρχική σημαία τοῦ Καρᾶ Ἀλῆ καί πλέον βεβαιώθηκαν ὅτι ἐπρόκειτο γιά τήν ναυαρχίδα.

Ἡ πυρκαγιά μεταδόθηκε πολύ γρήγορα στό πλοῖο καθώς τό μπουρλότο κόλλησε ἀπό τήν μεριά πού φυσοῦσε ὁ ἀέρας, ἐνῶ τυλίχθηκαν στίς φλόγες ξάρτια, πανιά καί ἄλλα ἀντικείμενα στό κατάστρωμα. Τό πλήρωμα τῆς ναυαρχίδας προσπάθησε νά περιορίσει τήν πυρκαγιά ἀλλά ἦταν ἀδύνατο, ἐνῶ μέ ὑπαρκτό τόν κίνδυνο τῶν ἐκρήξεων ἀλλά καί τῆς

μετάδοσης τῆς πυρκαγιᾶς, κανένα ἄλλο πλοῖο δέν μπορούσε νά πλησιάσει γιά βοήθεια. Πολλοί πήδηξαν στή θάλασσα γιά νά σωθοῦν, ἐνῶ πολλές ἀπό τίς βάρκες πού ρίχτηκαν στή θάλασσα γιά τήν πολυπόθητη σωτηρία ἀνατράπηκαν, εἴτε ἀπό κακό χειρισμό εἴτε ἀπό ὑπερβολικό φορτίο. Πενήντα λεπτά μετά τήν ἀρχική πυρπόληση, ἡ φωτιά ἔφτασε στή πυριταποθήκη. Ἡ ἔκρηξη πού ἀκολούθησε συντάραξε τό πλοῖο, ἐνῶ ἕνα φλεγόμενο κομμάτι ξύλου ἔπεσε πάνω στήν βάρκα στήν ὁποία ἐπέβαινε ὁ Καρά Ἀλή τραυματίζοντάς τον θανάσιμα, ξεψυχώντας λίγο ἀργότερα στά ἅγια χώματα τῆς Χίου, τά ὁποία ὁ ἴδιος πότισε μέ τόσο αἷμα. Τό ὕψος τῆς πυρκαγιᾶς ἦταν τόσο ὑψηλό ἔγινε φανερό ἀκόμα καί στήν Σμύρνη, ἐνῶ προκλήθηκε μεγάλη ἀναταραχή καί σύγχυση στά ὑπόλοιπα πλοῖα τῆς ἀρμάδας τά ὁποία κόβανε ἄρον ἄρον τίς ἀγκυρές τους γιά νά βρεθοῦν στά ἀνοιχτά, ἄλλο βόρεια, ἄλλο νότια καί ἄλλο πρὸς τόν Τσεσμέ.

Τήν ἴδια ὥρα ὁ Πιπίνος προσκόλλησε τό πυρπολικό του στήν ὑποναυαρχίδα καί γρήγορα οἱ φλόγες πρὸς στιγμὴν τήν ἀγκάλιασαν. Ὅμως τό πλήρωμά της κατάφερε νά περιορίσει τήν πυρκαγιά καί νά ἀπομακρύνει τό καιόμενο πυρπολικό τό ὁποῖο κατέληξε στήν ξηρά. Παρόλα αὐτά ἡ ὑποναυαρχίδα ἔπαθε ιδιαίτερα μεγάλες φθορές καί τέθηκε οὐσιαστικά ἐκτός μάχης. Σύμφωνα μέ τόν Jurdain ἄλλα ἔξι ὀθωμανικά πλοῖα ἔπαθαν ζημιές ἀπό προσκρούσεις μεταξύ τους, λόγω τοῦ χάους καί τῆς σύγχυσης πού προκλήθηκε.

Οἱ δύο σκαμπαβίες κατευθύνθηκαν ἀλώβητες νότια μέ τήν δύναμη τῶν κουπιῶν τους γιά ὅλο τό ὑπόλοιπο τῆς νύχτας. Τό ξημέρωμα ἀπαντήθηκαν μέ τά 2 ὑδραῖκα πλοῖα ἔξω ἀπό τό νησί Βενέτικο στά ὁποῖα ἀποβιβάστηκαν, ἐπιστρέφοντας στά Ψαρά τήν Τετάρτη 7 Ιουνίου, στίς 3 τό ἀπόγευμα. Ἡ ὑποδοχή πού τοὺς ἐπιφυλάχθηκε ἦταν ἐξόχως τιμητική, μέ χαρμόσυνους κανονιοβολισμούς ἀλλά καί κωδωνοκρουσίες. Τό γενναῖο αὐτό κατόρθωμα διαδόθηκε ὅπως πληροφορεῖ ὁ Φάκελος νούμερο 2 τῆς Γραμματείας τῶν Ναυτικῶν τῶν ΓΑΚ τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας «εἰς τοὺς λίθους τῆς ὅλης Ἑλλάδος» καί γιορτάστηκε μέ «δοξολογίαν εἰς τόν τριαδικόν Θεόν, διά τήν χαρισθείσαν νίκην». Τό ἥρωικό κατόρθωμα ἐμψύχωσε «οὐχί μόνον τοὺς ἐν τῇ θαλάσῃ πλέοντας, ἀλλά καί τοὺς ἐν τῇ ξηρᾷ Ἑλλήνας».

Αἰξίζει νά μνημονευθεῖ ὅτι στίς πρῶτες ἀναφορές τῶν Ὑδραίων ναυάρχων πρὸς τήν Ὑδρα, ἀλλά καί τῶν Ψαριανῶν πρὸς τά ἄλλα νησιά καί τήν Προσωρινή Διοίκηση, ἀναφέρεται ὀλικό κάψιμο τῶν 2 προσβαλλόμενων ἐχθρικῶν πλοίων. Στήν πραγματικότητα οἱ Ψαριανοί γνώριζαν ὅτι μόνο ἡ

ναυαρχίδα του Καρά Αλή είχε καεί ολοσχερώς. Όμως αφενός δέν ήθελαν νά μειώσουν τό γόητρο καί τό φιλότιμο τών Ύδραίων ὥστε νά μήν σημειωθοῦν προστριβές μεταξύ τους γιά τό ἀξιόμαχό του κάθε νησιού, αφετέρου ἡ ἑλληνική ἐπιτυχία φάνταζε ἀκόμα μεγαλύτερη ἂν στά χεῖλη τών Ἑλλήνων διαδίδονταν ἡ καύση 2 ἀντί 1 ἐχθρικών πλοίων.

Ποιές ἦταν οἱ συνέπειες τοῦ ἡρωικοῦ αὐτοῦ κατορθώματος; Ἀμεσα ὁ Διοικητής τῆς Σάμου Βαχίτ Πασάς ὄρισε ὡς προσωρινό ἀρχηγό τοῦ στόλου τόν Μουχτάρ Μπέη ἀγνοώντας τόν ὑπαρχηγό Μπεκέρ Μπέη. Πέρα ἀπό τό μεγαλύτερο μέρος τών ὀθωμανικῶν πλοίων πού πλέον ἐχρηζαν συντήρησης, τό ἠθικό τών ὀθωμανῶν ναυτῶν καταρρακώθηκε. Θεωρήθηκε δέ, σύμφωνα μέ τόν Γάλλο ναύαρχο καί ἱστορικό Jouriene de la Graviere στό ἔργο του «Ἱστορία τῆς ὑπέρ τῆς ἀνεξαρτησίας τών Ἑλλήνων», ὅτι στή κατάσταση στήν ὁποία εἶχε περιέλθει ἡ ἀρμάδα τών ὀθωμανῶν, δέν ἦταν σέ θέση νά ἀναλάβει ὁποιοδήποτε σοβαρό πολεμικό ἐγχεῖρημα κατάληψης ἑλληνικῶν νησιῶν ὅπως τά Ψαρά ἢ ἡ Σάμος. Μόνη συμφέρουσα λύση ἦταν ἡ ἐπιστροφή στό σουλτανικό ναύσταθμο τῆς Κωνσταντινούπολης. Παρόλα αὐτά, πρίν ἀποχωρήσουν, τό μένος τους ξέσπασε στά ἑλληνικά Μαστιχοχώρια ὀλοκληρώνοντας τόν κύκλο σφαγῶν στή Χίο πού εἶχε ἀρχίσει 2 μῆνες πρίν.

Στίς 10 Ἰουνίου ὁ ὀθωμανικός στόλος ἀπέπλευσε πρὸς τήν Λέσβο μέ χίλιες δύο προφυλάξεις ἀποφεύγοντας προσεκτικά τά παραπλέοντα ἢ ἀντιπλέοντα πλοῖα. Λίγες μέρες ἀργότερα ἐλλιμενίστηκε στήν Τένεδο καί τελικά βρῆκε καταφύγιο στόν Ἑλλήσποντο στίς 24 Ἰουνίου σύμφωνα μέ τόν ἱστορικό Διονύσιο Κόκκινο στό πολύτομο ἔργο του: «Ἡ Ἑλληνική Ἐπανάστασις». Ἡ ἔνωση τοῦ στόλου τοῦ Καρά Αλή μέ τόν Αἰγυπτιακό εἶχε ἀποτραπῆ. Τό ἠθικό του ἑλληνικοῦ στόλου εἶχε ἀνέβει στά οὐράνια καί τό πυρπολικό παγιώθηκε ὡς τό πλέον ἀποτελεσματικό ὄπλο στά χέρια τών Ἑλλήνων ναυτικῶν, ἡ στρατηγική χρήση τοῦ ὁποίου, μποροῦσε νά δώσει τό ἀποφασιστικό χτύπημα ματαιώνοντας ἀκόμα καί τήν ἐκβαση ὀλοκληρῶν ναυτικῶν ἐκστρατειῶν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Σήμερα γιά ποιό λόγο ἀξίζει νά μιᾶμε γιά τό γεγονός αὐτό; Πρῶτα ἀπό ὅλα γιατί τό παράδειγμα τοῦ Κανάρη, τοῦ Πιπίνου καί τών πληρωμάτων τους, κατά κάποιο τρόπο μᾶς μορφώνει. Ἡ καρτερικότητα τοῦς ὑπῆρξε παροιμιώδης, ἀφοῦ ἐπὶ 6 ἡμέρες ἐπλεαν στά Στενά τῆς Χίου μέ ξένη σημαία σέ κοντινὴ ἀπόσταση ἀπὸ τόν ἐχθρό, διακινδυνεύοντας νά γίνουν ἀντιληπτοί μέ πιθανότατα ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ὑστερα ἡ τόλμη τους καί ἡ τελικὴ ἀνταπόδοση τῆς ἐπιμονῆς τους, διδάσκει τήν προσήλωση στόν ἐπιδιωκόμενο σκοπό ἀκόμα καί ὅταν οἱ ἀντιξοότητες εἶναι ἀνυπέρβλητες. Εἰδικά γιά τόν

Κανάρη τίποτα δέν προμήνυε ότι ό άπλοϊκός αυτός καί σεμνός καπετάνιος θά έκρυβε μέσα του έναν ήρωα, τόν όποιο άποκάλυψαν οί συνθήκες καί οί περιστάσεις.

Η έπίγνωση τής άποτελεσματικότητας ενός άνορθόδοξου στρατηγικού όπλου όπως τό πυρπολικό σύν τήν Πίστη στό Θεό, γέμιζε μέ άυτοπεποίθηση τούς Έλληνες ναυτικούς. Οί Έλληνες έξάλλου είχαν ήδη πετύχει νά βυθίσουν τό Μάιο του '21 ένα όθωμανικό δίκροτο στήν Έρεσό τής Λέσβου μέ προεξάρχοντα τό Ψαριανό Δημήτριο Παπανικολή, προσαρμόζοντας τή τακτική τής χρήσης του πυρπολικού, στή στρατηγική κατάσταση. Υπό αυτό τό πρίσμα ή καινοτομία αλλά καί ή εύρηματικότητα χαρακτηρίζαν σέ μεγάλο βαθμό τούς ριψοκίνδυνους νησιώτες πυρπολητές, οί όποιοι κατανοούσαν τήν σημαντικότητα τής ιστορικής στιγμής στά νερά τής Χίου. Τό κατόρθωμα του Κανάρη απέπνεε έμπνευση καί άπαθανατίστηκε άκόμα καί σέ έργα ζωγράφων όπως ό Κωνσταντίνος Βολανάκης καί ό Νικηφόρος Λύτρας, ένώ σύμφωνα μέ τόν Κόκκινο, ή εικόνα του Κανάρη « έκυκλοφόρησεν εις χαλκογραφίας καί λιθογραφίας εις όλα τά κέντρα τής Εύρώπης, ένώ ποιηταί μεγάλοι όπως ό Ουγκώ καί ό Μπερανζέ τόν άποθανάτισαν μέ τά έργα των».

Ο Πιπίνος συνέχισε νά προσφέρει τίς υπηρεσίες του στόν Αγώνα ως καπετάνιος πυρπολικού. Μάλιστα τήν περίοδο του Βασιλιά Όθωνα έφτασε στό βαθμό του Πλοιάρχου Β' Τάξεως. Πρός τιμήν τής δράσης του, τό Πολεμικό Ναυτικό έδωσε τό όνομά του σέ ύποβρύχιο τήν περίοδο του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου αλλά καί σέ ένα άκόμα ύποβρύχιο σύγχρονο τό όποιο ναυπηγήθηκε τό 2014 καί βρίσκεται άκόμα σέ ενεργεια.

Όσο γιά τόν Κανάρη, λίγους μήνες μετά τό κατόρθωμα τής Χίου κατάφερε μέ τό πυρπολικό του νά κάψει ένα δίκροτο των 74 πυροβόλων στήν Τένεδο τόν Οκτώβριο του 1822. Ο Κανάρης ύπήρξε ό πλέον έπιτυχημένος Έλληνας πυρπολητής άφου σύμφωνα μέ τόν ναύαρχο Κεφαλληνό έλαβε μέρος σέ συνολικά 12 ναυτικές έκστρατείες στήν Έπανάσταση έκτελώντας, 6 ολοκληρωμένες πυρπολικές επιθέσεις κατά τίς όποιες κατέστρεψε 4 συνολικά πλοία. Ο Γάλλος ναύαρχος Jurien de la Graviere έγραψε γιά αυτόν: «Εις τήν σύγχρονον ιστορίαν δέν θέλομεν άνεύρει φυσιογνωμίαν εύγενεστέραν τής του Κανάρη του άνδρείου των άνδρείων, τήν είλικρινεστάτην καί χρηστοτάτην των ψυχών». Στήν περίοδο του Ιωάννη Καποδίστρια έφτασε μέχρι τό βαθμό του αντιναύαρχου, ένώ στήν περίοδο του Βασιλιά Όθωνα άνέλαβε στρατιωτικά αξιώματα όπως του «Άρχηγού τής κατά τό Αιγαϊον Μοίρας», αλλά καί πολιτικά όπως του Γερουσιαστή

καί τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἀξίωμα πού ἀνέλαβε ξανά καί τήν περίοδο τοῦ Γεωργίου τοῦ Πρώτου. Ὁ θάνατος τόν βρῆκε στίς 2 Σεπτεμβρίου τοῦ 1877 στήν Κυψέλη τῆς Ἀθήνας. Δέν θά ἦταν λάθος νά πεῖ κανεῖς ὅτι ἡ προσφορά του στά κοινά, ἦταν ἐφάμιλλη μέ ἐκείνη στά στρατιωτικά. Τό Πολεμικό Ναυτικό ἔδωσε 5 φορές τό ὄνομα Κανάρης σέ πλοῖα του: σέ Κανονιοφόρο τό 1835, σέ βοηθητικό στόλου τό 1880, σέ 1 Ἀντιτορπιλικό στόν 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο καί σέ 1 ἀκόμα ἀμέσως μετά, ἀλλά καί σέ Φρεγάτα τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ πού παραλήφθηκε τό 2002 καί βρίσκεται ἀκόμα σέ ἐνέργεια.

Ἡ ἀναζήτηση προτύπων στή σημερινή ἐποχή τῆς παγκοσμιοποίησης πού νά μποροῦν νά ἐμπνεύσουν μέ τίς ἡρωικές πράξεις τους γιά τό κοινό καλό ἀλλά καί γιά τήν ἀφοσίωση στό καθῆκον, εἶναι περισσότερο ἐπιβεβλημένη ἀπό ποτέ. Ἡ προβολή τῶν προτύπων αὐτῶν ὅπως ὁ Κανάρης καί ὁ Πιπίνος, πάντα γεμίζουν δύναμη καί κουράγιο ἐμᾶς τοὺς νεώτερους, ἀπομακρύνουν τήν μεμψιμοιρία καί τήν κατῆφεια ἐνῶ συνάμα ἐνισχύουν τήν προκοπή καί τήν ἐνότητα τοῦ ἔθνους ἀπ' ἄκρη σέ ἄκρη. Χαρακτηριστικά εἶναι τά γραφόμενα τῆς Δημογεροντίας τῆς Τζιάς πρὸς τό Κοινό της Ὑδρας στίς 9 Ἰουνίου τοῦ 1822 λίγες μέρες μέ τό κάψιμο τῆς ναυαρχίδας στήν Χίο, τά ὁποῖα φανερώνουν τή χαρά ἀλλά καί τήν ἀνακούφιση πού ἔλαβαν τά ὑπόλοιπα νησιά τοῦ Αἰγαίου πού κινδύνευαν μέ ἀφανισμό, ἀλλά παρόλα αὐτά συμμετεῖχαν στήν ἐπαναστατική προσπάθεια τοῦ ἔθνους:

«Σήμερον ἀπέρασεν ἀπ' ἐδῶ τό πλοῖον σας ἀπό τό ὁποῖον καί ἐλάβομεν τήν χαροποιάν εἶδησιν διά τό καύσιμον τῶν δύο ντελινιῶν· ἐδοξάσαμεν τόν Θεόν καί ἀμέσως ἔγινε κοινή λιτανεία καί παράκλησις».

Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ!

*(Ὁμιλία ἐκφωνηθεῖσα εἰς τό Ἱερόν Παρεκκλήσιον Ἀγίων
Ἀποστόλων Κυψέλης κατά τήν τέλεσιν τοῦ Μνημοσύνου
τοῦ Κωνσταντίνου Κανάρη, τῇ 5ῃ Ἰουνίου 2022).*

Ἐγκαίνια Ἐκδόσεως Βιβλίου διὰ Μικρασιατικόν Ἑλληνισμόν 3.000 ἐτῶν
(Βιβλιοθήκη ΑΓ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ 14.08.22).

Κατασκήνωσις
ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ (21.08.22).

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΥΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
ΙΕΡΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ
ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΑΓΙΟΥ ΙΣΙΔΩΡΟΥ

Δοξάζομεν τόν Τριαδικόν Θεόν, ό Όποίος μās ήξίωσεν νά άχθώμεν
είς τήν όλοκλήρωσιν τής άνακαινίσεως τής Παλαιοχριστιανικής Βασιλικής
του Αγίου Ισιδώρου (περιοχής Νοσοκομείου)
καί προσκαλούμεν τούς εύσεβείς Όρθοδόξους Χριστιανούς
νά προσέλθουν είς τά Έγκαίνια του Ιεροϋ αυτού Προσκυνηματος
κατά τό άκόλουθον πρόγραμμα:

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2022:

- ΩΡΑ 17.00: Υποδοχή Τιμίου Λειψάνου του Αγίου Ισιδώρου
έκ του Ιεροϋ Μητροπολιτικού Ναου Χίου.
Τέλεσις Ιερᾶς Παρακλήσεως του Αγίου.
- ΩΡΑ 19.00: Τοποθέτησις Ιερών Λειψάνων επί τής Αγίας Τραπέζης
υπό του οικείου Ποιμενάρχου.
Μέγας Αρχιερατικός Έσπερινός Έγκαίνιων.

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2022:

- ΩΡΑ 06.00: Ακολουθία Μεσονυκτικού καί έν συνεχεία του Όρθρου.
Περί ώραν 07.00: Καταβάσαι.
- ΩΡΑ 07.50: Τελετή Έγκαίνιων.
- ΩΡΑ 09.20: Αρχιερατική Θεία Λειτουργία.